

Politechnika Wrocławska

Wydział Informatyki i Zarządzania

kierunek studiów: Informatyka

Praca dyplomowa – inżynierska

APLIKACJA WEBOWA DO ANALIZY KURSÓW WALUT

Marta Fiedorowicz

słowa kluczowe: aplikacja webowa, kursy walut, kalkulator walutowy, predykcja kursu, Angular, Firebase, NBP

krótkie streszczenie:

W pracy przedstawiono projekt i implementację aplikacji webowej, która ułatwia podejmowanie decyzji dotyczących wymiany walut. Wykorzystano framework Angular, platformę Firebase i WebAPI Narodowego Banku Polskiego.

dr inż. Michał Szczepanik.		
Tytuł/stopień naukowy/imię i nazwisko	ocena	podpis
Ostateczna ocena za pracę dyplomową		
у		
Tytuł/stopień naukowy/imię i nazwisko	ocena	podpis
	Ostateczna ocena za pracę	Tytul/stopień naukowy/imię i nazwisko ocena Ostateczna ocena za pracę dyplomową y Tytul/stopień naukowy/imię i nazwisko ocena

Do celów archiwalnych pracę dyplomową zakwalifikowano do: *

- a) kategorii A (akta wieczyste)
- b) kategorii BE 50 (po 50 latach podlegające ekspertyzie)

pieczątka wydziałowa

Wrocław 2020

^{*} niepotrzebne skreślić

Streszczenie

Celem pracy było wykonanie projektu i implementacji aplikacji webowej, która usprawnia podejmowanie decyzji dotyczących wymiany walut. Realizacja projektu jest spowodowana tym, że istniejące na rynku rozwiązania nie są wystarczające.

Projekt będzie realizował następujące funkcjonalności: wyświetlanie wykresu (dla kursu historycznego, średniego i przewidywanego), przeliczanie kwot kalkulatorem walutowym i ustawianie alertów walutowych.

Zakres pracy obejmuje: analizę konkurencji, wybór technologii aplikacji webowej, opisanie metody predykcji, napisanie wymagań projektowych, opracowanie aplikacji, implementację aplikacji i testowanie aplikacji.

Aplikacja webowa została zaimplementowana z wykorzystaniem frameworka Angular, platformy Firebase i WebAPI Narodowego Banku Polskiego.

Abstract

The goal of the paper is to create a project and implementation of a web application. This web application shall improve the decision-making process of exchanging rates. Competitions' solutions lack of sufficiency was an inspiration for this paper.

Project's feature includes displaying a chart (with historical rates, average rate, forecast rates), providing currency converter and setting up rate alerts.

Project's scope of work includes: analysing of competitors, choosing a development technology, describing the forecast method, creating project requirements and designing, developing, testing the software.

The application was implemented with the Angular framework, Firebase platform and National Bank of Poland's WebAPI.

Spis treści

Wstęp		1
1. An	aliza rynkowa	3
1.1.	Wstęp	3
1.2.	Konkurencja wykres i kalkulator	3
1.3.	Konkurencja powiadomienia	5
1.4.	Konkurencja predykcja	6
1.5.	Podsumowanie konkurencji	8
1.6.	Technologie aplikacji webowych	9
1.7.	Pochodzenie danych o kursach walut	10
1.8.	Predykcja kursów walutowych	10
2. Wy	magania projektowe	12
2.1.	Wstęp	12
2.2.	Sformułowanie problemu	12
2.3.	Funkcjonalności	12
2.4.	Użytkownik	13
2.5.	Środowisko	13
3. Pro	ojekt	14
3.1.	Wstęp	14
3.2.	Słownik	14
3.3.	Model domenowy	16
3.4.	Reguly biznesowe	17
3.5.	Wymagania	17
3.6.	Diagram przypadków użycia	21
3.7.	Scenariusze przypadków użycia	21
3.8.	Model informacyjny	28
3.9.	Architektura logiczna	29
3.10.	Schemat bazy danych	30
3.11.	Architektura fizyczna	30
3.12.	Projekt interfejsu	31
3.13.	Przepływ sterowania	36
4. Imj	plementacja	37
4.1.	Wstęp	37
4.2.	Środowisko i narzędzia programistyczne	37
4.3.	Elementy projektu	37
4.4.	Implementacja funkcjonalności	42
1.1	1 Fkran ołówny	42

4.4	.2. Ekran wykresu i kalkulatora	45		
4.4	4.4.3. Ekran powiadomień			
4.4	.4. Ekran logowania, rejestracji i konta użytkownika	56		
4.5.	Wzorce projektowe	59		
5. Tes	sty	61		
5.1.	Wstęp	61		
5.2.	Testy jednostkowe	61		
5.3.	Testy integracyjne	62		
5.4.	Testy e2e	63		
5.5.	5.5. Testy zgodności 64			
5.6.	6. Testy wydajnościowe 66			
5.7.	Test SEO (pozycjonowania)	67		
5.8.	Testy bezpieczeństwa	68		
5.9.	Testy użyteczności			
Zakończ	zenie	70		
Bibliogr	afia	71		
Spis rys	unków	75		
Spis tabe	el	76		
Spis list	ingów	76		
Załączni	ik	76		

Wstęp

Wprowadzenie do problematyki

Na świecie istnieje ponad 150 walut [1]. Zwykle zawierając transakcję trzeba mieć potrzebną kwotę w walucie docelowej lub twardej¹. Zatem kiedy chce się dokonać zakupów za granicą lub w międzynarodowym sklepie i zarabia się miękką walutę², to trzeba najpierw dokonać wymiany.

Wymienić można na następujące sposoby:

- płacąc kartą do rachunku prowadzonego w polskich złotych. Przewalutowanie odbywa się po niekorzystnym kursie operatora, następnie bank pobiera dodatkową prowizję za przewalutowanie. Jeszcze gorzej prezentuje się przewalutowanie z miękkiej waluty na inną miękką walutę, bo wtedy może nastąpić podwójne przewalutowanie [2].
  - wymienić pieniądze w kantorze internetowych i przelać je ma kartę walutową.
  - wymienić pieniądze w kantorze na gotówkę docelową.
- wymienić pieniądze w miejscowym kantorze na gotówkę w twardej walucie i wymienić w zagranicznym kantorze na gotówkę w docelowej walucie.

We wszystkich wyżej wymienionych sposobach można manipulować datą wymiany, żeby spróbować oszczędzić (kurs jest zmienny w czasie).

Geneza pracy

Autorka pracy udała się 2017 roku do Czech. Parę miesięcy przed wyjazdem chciała zarezerwować hotel przez portal internetowy. Ceny były podane w koronie czeskiej, więc potrzebowała sprawdzić kurs i użyć kalkulatora walutowego. Gdy już ustaliła liczbę koron potrzebnych na wyjazd, zastanawiała się czy to dobry moment na wymianę w kantorze. Znalazła na innej stronie historię kursu i próbowała bezskutecznie znaleźć też prognozy. W końcu wymieniła walutę parę dni później, gdy kurs odrobinę spadł. Jednak od tamtego momentu zastanawiała się, czy można wykonać system, który uprościłby tę procedurę oraz pozwoliłby wymieniać po bardziej atrakcyjnym kursie.

Cel pracy

Celem pracy jest opracowanie systemu usprawniającego podejmowanie decyzji dotyczących wymiany walut oraz zaprojektowanie i implementacja aplikacji webowej, która będzie realizować ten system.

¹ Twarda waluta to waluta, która jest łatwo wymienialna na inne waluty (np. euro) [74].

² Miękka waluta to przeciwieństwo twardej waluty (np. polski złoty) [74].

Zakres pracy

Zakres pracy obejmuje następujące zagadnienia:

- analiza istniejących rozwiązań na rynku,
- wybór technologii do wykonania aplikacji webowej,
- opisanie metody predykcji kursu,
- napisanie wymagań projektowych,
- opracowanie projektu według tych wymagań,
- implementacja aplikacji,
- przetestowanie aplikacji.

1. Analiza rynkowa

1.1. Wstęp

Ten rozdział przedstawia zestawienie najpopularniejszych aplikacji do analizy kursów walut z podziałem na funkcjonalności. Następnie omawia skrótowo technologie wytwarzania aplikacji webowych i uzasadnia ich wybór w projekcie. Na końcu znajduje się opis regresji liniowej i uzasadnienie jej wykorzystania do przewidywania kursów walut.

1.2. Konkurencja wykres i kalkulator

Wybrano portale z pierwszych wyników w Google w trybie incognito³ dla hasła "kursy walut wykres". Omówienie portali znajduje się w: [Tabela 1.1 Przedstawienie portalu www.kursy-walut-wykresy.mybank.pl/.][Tabela 1.2 Przedstawienie portalu www.money.pl][Tabela 1.3 Przedstawienie portalu www.money.pl][Tabela 1.4 Przedstawienie portalu www.cinkciarz.pl].

Każda strona pozwala na wybór waluty i okresu. Stron realizujących funkcjonalność wykresu i kalkulatora jest bardzo dużo, jednak żadna z nich nie pokazuje predykcji i tylko jedna z nich ma jakiekolwiek powiadomienia. Często takie strony pokazują też indeksy giełdowe, kursy surowców, artykuły finansowe, zestawienia produktów bankowych i porównanie kursu w kantorach internetowych.

Tabela 1.1 Przedstawienie portalu www.kursy-walut-wykresy.mybank.pl/.

Strona	https://kursy-walut-wykresy.mybank.pl/
Opis	Portal finansowy skupiający się na opisach produktów finansowych.
Wykres	- oferuje trzy rodzaje kursu (kupna, sprzedaży, NBP),
	- wykres generowany jako < img>, nieinteraktywny,
	- każda zmiana parametrów to przeładowanie strony.
Kalkulator	- kurs NBP,
	- wyliczenie to przeładowanie strony,
	- wyświetla przelicznik.
Powiadomienia	brak
Predykcja	brak
Inne	- forum,
	- artykuły,
	- strona jest przeciążona komponentami (np. przy podstronie
	kalkulatora, sam kalkulator zawiera ok. 10% ekranu).

³ Użyto trybu incognito, żeby uniknąć personalizacji wyników pod historię aktywności autorki.

Tabela 1.2 Przedstawienie portalu <u>www.money.pl</u>

Strona	https://www.money.pl/pieniadze/nbp/srednie/
Opis	Portal finansowy skupiający się na artykułach finansowych.
Wykres	- oferuje dwa rodzaje kursu (NBP, forex) i jego średnią,
	- wykres generowany jako <i><canvas></canvas></i> (przez framework Chart.js),
	interaktywny,
Kalkulator	- kurs NBP,
	- wyliczenie to przekierowanie do podstrony z zestawieniem
	kosztów dla konkretnych kantorów internetowych.
Powiadomienia	brak
Predykcja	brak
Inne	- artykuły

Tabela 1.3 Przedstawienie portalu www.money.pl

Strona	https://www.bankier.pl/waluty/kursy-walut/nbp/EUR
Opis	Portal finansowy skupiający się na artykułach finansowych.
Wykres	- oferuje trzy rodzaje kursu (NBP, forex, celne),
-	- wykres generowany jako < rect>, interaktywny.
Kalkulator	- kurs NBP.
Powiadomienia	brak
Predykcja	brak
Inne	brak

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 1.4 Przedstawienie portalu <u>www.cinkciarz.pl</u>

Strona	https://cinkciarz.pl/wymiana-walut/kursy-walut-cinkciarz-pl/eur/pln
Opis	Usługi finansowe, w szczególności kantor online.
Wykres	- oferuje jeden rodzaj kursu (kantoru cinkciarz),
	- wykres generowany jako < rect>, interaktywny,
	- wybór typu wykresu (liniowy, świecowy),
	- brak linii poziomych i pionowych sprawia, że jest mało czytelny.
Kalkulator	- kurs kantoru cinkciarz,
	- wyświetla przelicznik.
Powiadomienia	- powiadomienia SMS poniżej wybranego kursu, brak daty
	ważności.
Predykcja	brak
Inne	- strona dobrze zaprojektowana.

1.3. Konkurencja powiadomienia

Portale z pierwszej strony wyników Google w trybie incognito dla hasła "powiadomienia kurs walut". Wybrano portale, które rzeczywiście realizowały tę funkcjonalność, a nie te które np. wysyłały powiadomienia o ofertach bankowych. Omówienie portali znajduje się w: [Tabela 1.5 Przedstawienie portalu www.alertwalutowy.pl][Tabela 1.6 Przedstawienie portalu www.rkantor.com].

Autorka nie omawia aplikacji mobilnych, bo nie uznaje je za konkurencję. Na rynku polskim są tylko trzy portale z taką funkcjonalnością i żaden z nich nie używa kursu NBP lub forex.

Konkurencją w tej kategorii jest też wcześniej omawiamy portal znajdujący się w tabeli [Tabela 1.4 Przedstawienie portalu www.cinkciarz.pl].

Tabela 1.5 Przedstawienie portalu www.alertwalutowy.pl

Strona	https://alertwalutowy.pl/ustawalert/
Opis	Serwis tylko do alertów walutowych.
Wykres	brak
Kalkulator	brak
Powiadomienia	 kurs najtańszego kantoru walutowego, powiadomienie e-mail poniżej wybranego kursu, brak daty ważności.
Predykcja	brak
Inne	- możliwość otrzymywania codziennych powiadomień z aktualnym kursem.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 1.6 Przedstawienie portalu www.rkantor.com

Strona	https://www.rkantor.com/newsy/n/alert-sms-szybkie- powiadomienie-o-najlepszym-kursi/
Opis	Kantor internetowy.
Wykres	- oferuje jeden rodzaj kursu (kantoru rkantor),
	- wykres generowany jako <canvas>, interaktywny,</canvas>
	- wybór typu wykresu (liniowy, świecowy),
	- nie jest responsywny.
Kalkulator	- kurs kantoru rkantor
Powiadomienia	- powiadomienie sms poniżej wybranego kursu, ustawienie daty
	ważności.
Predykcja	brak
Inne	brak

1.4. Konkurencja predykcja

Rynek polski

Pierwsze dwie strony wyników Google z trybie incognito dla haseł "kurs walut predykcja" i "kurs walut prognoza" zawierały w większości artykuły, które omawiały na bieżąco kursy (np. "Prognoza walutowa: perspektywy złotego nieco się poprawiły" [3]). Na rynku polskim są tylko dwa portale pokazujące predykcje, ale portal [Tabela 1.7 Przedstawienie portalu www.usdforecast.com] nie pokazuje wykresów, a portale [Tabela 1.8 Przedstawienie portali www.kursfunta.info.pl, www.kursdolara.info.pl, www.sprawdzeuro.pl] nie umożliwiają wyboru waluty. Brak wystarczających rozwiązań na polski rynek sprawił, że zostanie przeanalizowany też rynek angielskojęzyczny.

Tabela 1.7 Przedstawienie portalu www.usdforecast.com

Strona	http://usdforecast.com/pl/
Opis	Portal z prognozami przygotowany przez EFA (The Economy
	Forecast Agency).
Wykres	brak
Predykcja	- kurs czterech walut (dolara, euro, funta, franka),
	- kurs forex,
	- codzienna na miesiąc wprzód lub comiesięczna na dwa lata
	wprzód.
Inne	- jest to okrojona wersja głównego portalu tej agencji,
	- zlokalizowana na rynki: polski, brazylijski, nigeryjski i turecki,
	- tłumaczenie na rynek polski jest zrobione automatycznie.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 1.8 Przedstawienie portali www.kursfunta.info.pl, www.kursdolara.info.pl, www.sprawdzeuro.pl

Strona	http://kursfunta.info.pl/
	http://kursdolara.info.pl/
	http://sprawdzeuro.pl/
Opis	Strony przygotowane do pokazywania prognozy jednej waluty.
Wykres	- wykres generowany jako <svg> (przez framework Chartist.js),</svg>
	interaktywny.
Predykcja	- kurs jednej waluty (odpowiednio funta, dolara, euro),
	- brak informacji o rodzaju kursu,
	- codzienna na 16 lub 32 dni,
Inne	- strony zrobione są przez tego samego autora (identyczny kod
	i layout),
	- strony wydają się być niegotowe (bezużyteczny przycisk, brak
	informacji o autorstwie i pochodzeniu danych, brak wyboru waluty
	na stronie ani nawet odsyłaczy do innych stron autora).

Rynek angielskojęzyczny

Pierwsze dwie strony wyników w Google w trybie incognito dla hasła "exchange rate forecast" również zawierały w większości artykuły. Omówienie portali znajduje się w: [Tabela 1.9 Przedstawienie portalu www.longforecast.com][Tabela 1.10 Przedstawienie portalu www.tradingeconomics.com][Tabela 1.11 Przedstawienie portalu www.oxfordeconomics.com][Tabela 1.12 Przedstawienie portalu www.walletinvestor.com].

Tylko połowa z wymienionych portali pokazuje predykcje w formie wykresu, a żaden z nich nie wyświetla ich razem z wykresem historycznym.

Tabela 1.9 Przedstawienie portalu www.longforecast.com

Strona	https://longforecast.com/	
Opis	Portal z prognozami przygotowany przez EFA (The Economy	
	Forecast Agency).	
Wykres	brak	
Predykcja	- kurs dwudziestu dwóch walut,	
	- kurs forex,	
	- codzienna na miesiąc wprzód lub comiesięczna na cztery lata	
	wprzód.	
Inne	brak	

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 1.10 Przedstawienie portalu www.tradingeconomics.com

Strona	https://tradingeconomics.com/forecast/currency
Opis	Portal finansowy skupiają się na podawaniu bieżących informacji dla
	inwestorów.
Wykres	brak
Predykcja	- kurs dużej ilości walut,
	- kurs forex,
	- cztery kolejne kwartały roku.
Inne	brak

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 1.11 Przedstawienie portalu <u>www.oxfordeconomics.com</u>

Strona	https://www.oxfordeconomics.com/exchange-rate-service
Opis	Strona firmy ekonomicznej oferującej usługi doradców finansowych.
Wykres	- wykresy znajdują się w raporcie.
Predykcja	- kurs 150 walut,
	- kurs forex,
	- osiem kolejnych kwartałów w roku,
Inne	- usługa płatna,
	- dostarcza co miesiąc raport z przewidywaniami zrobionymi przez
	wykształconych ekonomistów.

Tabela 1.12 Przedstawienie portalu www.walletinvestor.com

Strona	https://walletinvestor.com/forex-forecast	
Opis	Portal finansowy skupiają się na podawaniu bieżących informacji dla	
	inwestorów.	
Wykres	- wykres generowany jako < img>, nieinteraktywny.	
Predykcja	- kurs dużej ilości walut,	
	- kurs forex,	
	- codzienna na dziesięć dni wprzód lub comiesięczna na pięć lat	
	wprzód,	
	- predykcja za pomocą uczenia maszynowego.	
Inne	- dodatkowa opłata za predykcję codzienną do 180 dni lub	
	cogodzinną do 30 dni.	

1.5. Podsumowanie konkurencji

Żadne z konkurencyjnych rozwiązań nie było zadawalające, bo nie spełniało wszystkich potrzeb użytkownika (opisanych w rozdziale [2.4]). Narzędzia potrzebne do analizowania kursów są albo rozproszone po wielu aplikacjach albo niewystarczające.

Sprawia to, że użytkownik boryka się z następującymi problemami:

- marnowanie czasu przełączanie się pomiędzy różnymi aplikacjami zajmuje dużo czasu (ponowne wpisywanie ustawień),
- dezorientacja przełączanie się pomiędzy różnymi aplikacjami sprawia, że trzeba ponownie się uczyć ich obsługi,
  - utrudniona analiza predykcji brak wykresu przeszkadza w analizie.

Pomyślne rozwiązanie problemu powinno ułatwiać analizę kursów poprzez umiejscowienie potrzebnych funkcjonalności w jednym miejscu i dodanie brakujących.

1.6. Technologie aplikacji webowych

Front-end⁴

Strona internetowe składają się ostatecznie tylko z plików HTML, CSS i JavaScript. Można takie pliki pisać samodzielnie albo wykorzystywać narzędzia, które usprawniają ten proces. Obecna dobra praktyka w branży zaleca używanie frameworków⁵. Najpopularniejsze z nich to: React, Angular i Vue [4]. Omówienie ich znajduje się w [Tabela 1.13 Porównanie frameworków React, Angular, Vue między sobą].

Angular Vue React Historia 2010, wspierany przez 2014 2013, wspierany przez Google Facebooka Popularność średnia duża mała Wielkość duża mała średnia Trudność duża mała średnia Wydajność niska (manipulacja na wysoka (manipulacja wysoka (manipulacja prawdziwym DOM) na wirtualnym DOM) na wirtualnym DOM) Elastyczność mała (wszystkie duża duża rozwiązania dostarcza sam framework)

Tabela 1.13 Porównanie frameworków React, Angular, Vue między sobą

Źródło: Opracowanie własne.

Do projektu został wybrany Angular, ponieważ dostarcza on wszystkie potrzebne rozwiązania (np. routing), wymusza dobrą architekturę i bazuje na standardach [5].

Back-end⁶

Został wybrany model BaaS (Backend as a Service), ponieważ pozwala on na skupieniu się na front-endzie [6]. Dostawcami takiego rozwiązania są m.in. Firebase, Azure, AWS i Heroku. Zdecydowano się na Firebase, ponieważ ma on dedykowaną bibliotekę AngularFire [7] do współpracowania z Angularem.

Design

Framework CSS sprawia, że strona internetowa jest ładna i ustandaryzowana. Dla Angulara najczęściej polecanymi platformami jest Bootstrap [8] i Angular Material Design [9]. Chociaż Angular Material Design jest wykonany z myślą o aplikacjach Angularowych to Bootstrap lepiej sobie radzi z responsywnością [10]. Wybrano zatem Bootstrap.

⁴ W nomenklaturze developerów aplikacji webowych oznacza stronę klienta [75].

⁵ "Platforma programistyczna to szkielet do budowy aplikacji." [76]

⁶ W nomenklaturze developerów aplikacji webowych oznacza stronę serwera [75].

1.7. Pochodzenie danych o kursach walut

Do analizy kursów walut używa się w Polsce albo kursu średniego NBP albo kursu forex [11]. Dla kursu NBP udostępnione jest API pod adresem internetowym http://api.nbp.pl/. Jest ono bezpłatne i bez ograniczeń. Dla kursu forex jest kilka polskich i kilkadziesiąt zagranicznych serwisów udostępniających API. Niestety, każdy z nich w wersji bezpłatnej ma jakieś ograniczenia (np. określona liczba zapytań, brak wsparcia dla par z polską walutą). Dlatego zdecydowano się na kurs NBP.

1.8. Predykcja kursów walutowych

Regresja liniowa jest jednym z podstawowych metod predykcji danych [12] przez swoja prostotę i pewność [13]. Według badaczy metoda ta osiąga nawet 82% skuteczności dla notowań giełdowych [13] i 63% dla kursów walut [14].

"Funkcja regresji jest matematycznym przybliżeniem przyporządkowania wartości jednej cechy (lub wielu cech) wartościom innej cechy. Funkcja regresji liniowej y względem x opisuje zależność cechy statystycznej y (zmienna objaśniana) od cechy statystycznej x (zmienna objaśniająca). Zależność ta dana jest równaniem:" [15] (1) [16].

$$\widehat{y}_1 = a \cdot x_1 + b \tag{1}$$

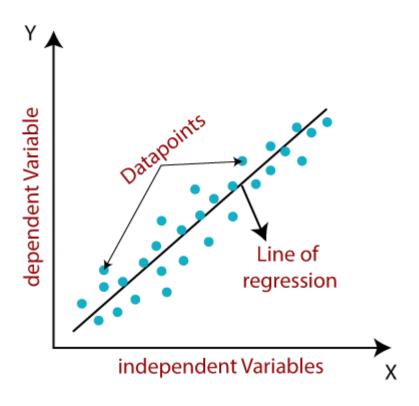
Gdzie:

 $\widehat{y}_1 = zmienna objaśniana,$

 $x_i = z$ mienna objaśniająca,

a = współczynnik regresji,

b = wyraz wolny.

Rysunek 1.1 Graficzne przedstawienie regresji liniowej Źródło: [17].

"Do wyznaczania parametrów prostej regresji jednej zmiennej (oraz linii trendu) używamy metody najmniejszych kwadratów (MNK)." Wzór (2) przestawia sposób wyliczenia współczynnika regresji, a wzór (3) sposób wyliczenia wyrazu wolnego. [16]

$$a = \frac{\sum_{i=1}^{n} (x_i - \overline{x})(y_i - \overline{y})}{\sum_{i=1}^{n} (x_i - \overline{x})^2}$$
 (2)

$$b = \overline{y} - a\overline{x} \tag{3}$$

Gdzie:

 $\overline{x} =$ średnia x,

 $\overline{y} =$ średnia y.

Rysunek ułatwiający zrozumienie regresji liniowej znajduje się powyżej [Rysunek 1.1 Graficzne przedstawienie regresji liniowej].

W przypadku przewidywania kursów walut, zmienna objaśniana to wartość kursu, a zmienna objaśniająca to data.

Metoda ta zostanie użyta do predykcji wartości kursów walutowych, ponieważ jest prosta do zrozumienia dla użytkownika, pokazuje ogólne trendy i jej używanie pozwala zaoszczędzić pieniądze [18].

2. Wymagania projektowe

2.1. Wstęp

Ten rozdział to nieformalny, ogólny i skrócony opis oczekiwanego oprogramowania. Zawiera on: cel wytworzenia oprogramowania, listę podstawowych funkcjonalności, profil użytkownika i środowisko, na którym ma działać aplikacja.

System będzie umożliwiał przeglądanie i wyszukiwanie informacji o kursach walut. Użytkownik będzie mógł wybierać w jaki sposób system będzie wyświetlał mu informacje, będzie mógł dokonać obliczeń związanych z walutami oraz będzie mógł ustawić powiadomienia, które system wyśle mu po spełnieniu pewnych kryteriów.

2.2. Sformułowanie problemu

Problem zostaje omówiony w [Tabela 2.1 Omówienie problemu].

Tabela 2.1 Omówienie problemu

Problem	Narzędzia potrzebne do uzyskiwania informacji
	potrzebnych do analizy są rozproszone po wielu aplikacjach
	i są niewystarczające.
Wpływ problemu	Przełączanie się pomiędzy różnymi aplikacjami zajmuje
	dużo czasu (ponowne wpisywanie ustawień).
	Przełączanie się pomiędzy różnymi aplikacjami jest
	dezorientujące (zapoznawanie się z nową aplikacją).
	Analiza przewidywań kursów walut jest utrudniona przez
	brak wykresów.
	Niewystarczający system powiadomień sprawia,
	że użytkownik powinien ręcznie monitorować kursy.
Pomyślne rozwiązanie	Będzie ułatwiało analizę kursu walut przez
	umiejscowienie potrzebnych funkcjonalności w jednym
	miejscu oraz dodanie brakujących.

Źródło: Opracowanie własne.

2.3. Funkcjonalności

- wyświetlanie wykresu dla wybranej waluty i dla wybranego okresu z wartościami: historycznego kursu, średniego kursu, przewidywanego kursy,
  - przeliczanie kwot kalkulatorem walutowym,
- ustawianie alertów walutowych i wysyłanie powiadomień mailowych, gdy kryteria zostaną spełnione.

2.4. Użytkownik

Profil użytkownika

Użytkownikiem aplikacji będzie osoba chcąca zaoszczędzić pieniądze lub czas na procesie wymiany walut. Będzie porozumiewała się językiem polskim i musi mieć dostęp do internetu. Nie jest obeznana z tematami ekonomicznymi i nie zajmuje się inwestowaniem, więc wystarczy jej prosty model predykcji bez oceny ryzyka. Idealnym klientem byłby okazjonalny podróżnik.

Ograniczenia

Użytkownik niezalogowany nie ma dostępu do systemu powiadomień.

2.5. Środowisko

Aplikacja webowa działająca na najpopularniejszych przeglądarkach internetowych.

3. Projekt

3.1. Wstęp

Ten rozdział opisuje proces projektowania aplikacji. Proces projektowania oprogramowania jest procesem inżynierii oprogramowania. Kroki tego procesu i ich kolejność zostały zaczerpnięte z literatury [19] [20]. Rozdział zawiera m.in.: słownik, spis wymagań, diagram klas, diagram przypadków użycia, strukturę bazy danych oraz projekt interfejsu.

W diagramach występuje nazewnictwo angielskie, żeby zachować spójność z późniejszą implementacją (implementacja powinna być w języku angielskim [21]). Z tego powodu w słowniku znajduje się tłumaczenie tych słów na język polski.

Wszystkie diagramy UML [22] wykonano w narzędziu Visual Paradigm [23].

3.2. Słownik

Historyczny kurs (ang. historical rates) – kurs walut dla przeszłych dni. Został już opublikowany przez NBP.

Kalkulator walutowy (ang. calculator) – kalkulator, które służy do przeliczenia wartości z jednej waluty na drugą.

Kurs walutowy (ang. exchange rate) – cena danej waluty wyrażona w innej walucie.

Narodowy Bank Polski (skrót: NBP) – polski bank centralny. Udostępnia on Web API, służące do wykonywania zapytań na zbiorach danych publikowanych przez serwis http://api.nbp.pl/.

Obecny kurs (synonim: bieżący kurs, aktualny kurs; ang. current rate).

Okres (ang. period) – element zamkniętej listy przedziałów czasowych. Lista ta składa się z: 1 tygodnia, 1 miesiąca, 6 miesięcy, 1 roku, 5 lat i maksymalnego zakresu.

Powiadomienie (ang. alert) – informacja o aktualnej wartości waluty przekazana drogą mailową użytkownikowi. Powiadomienie jest wysłane, jeśli powiadomienie jest spełnione.

Powiadomienie kwotowe (ang. amount alert) – powiadomienie, które zostaje wysłane, jeśli obecny kurs spadnie poniżej zadanej kwoty.

Powiadomienia optymalne (ang. optimal alert) – powiadomienie, które zostaje wysłane jak algorytm wyliczy, że obecny kurs jest korzystny.

Przewidywany kurs (synonim: prognoza walutowa, predykcja; ang. forecasts rates) – kurs walut dla przyszłych dni, wyliczony na podstawie jakiegoś modelu.

Średni dzienny kurs walutowy NBP – kurs wyliczany przez NBP. Wykorzystywany jest do celów statystyczno-informacyjnych (bo pokazuje średnią wartość i ogólne trendy) oraz jest podstawą rozliczeń księgowych. Procedura wyliczania wartości jest niezmienna i sformalizowana. Polega ona na tym, że w wybrane dni NBP pyta o godzinie 11:00 dziesięć losowych banków polskich o ich kurs kupna i sprzedaży. Następnie wylicza średnią i odrzuca dwa najniższe i najwyższe wyniki. Wartość końcowa to średnia arytmetyczna pozostałych wartości.

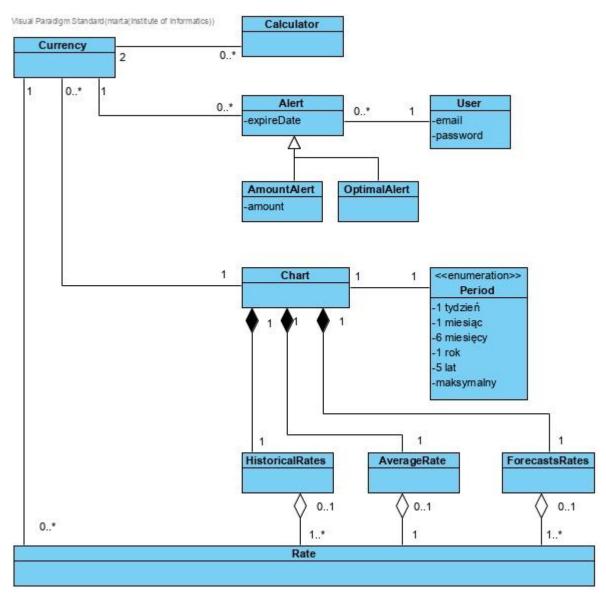
Średni kurs (ang. average rate) – liczba, która jest średnią arytmetyczną historycznych kursów walut, dla wybranego okresu, dla wybranej waluty.

Użytkownik (ang. user). Waluta (ang. currency).

Wykres (ang. chart).

3.3. Model domenowy

Model domenowy reprezentuje kluczowe byty w analizowanej dziedzinie i zależności między nimi [19]. Zawiera on klasy, związki i atrybuty występujące w regułach biznesowych. Poniżej znajduje się model [Rysunek 3.1 Diagram modelu domenowego].

Rysunek 3.1 Diagram modelu domenowego

3.4. Reguly biznesowe

Reguły biznesowe określono według szablonów RuleSpeak [24].

Ograniczenia struktury

Użytkownik musi mieć unikatowy email.

Hasło użytkownika musi składać się przynajmniej z 6 znaków.

Data ważności alertu nie może być starsza niż data jego utworzenia.

Ograniczenia operacji

Użytkownik nie może zmienić emaila.

Użytkownik nie może zmienić istniejącego już powiadomienia.

Wnioski

Alert kwotowy musi być wykonany, a następnie usunięty, jeśli kurs obecny jest niższy niż kwota alertu.

Alert musi być wykonany, a następnie usunięty, jeśli aktualna data jest starsza niż jego data ważności.

Obliczenia

Średni kurs (na diagramie [Rysunek 3.1 Diagram modelu domenowego] oznaczony AverageRate) musi być obliczony jako średnia arytmetyczna kursów historycznych dla wybranego okresu i waluty.

3.5. Wymagania

Przedstawiono wymagania jako zbiór historyjek użytkownika. Podsumowano wymagania w formie piktogramów [Rysunek 3.2 Piktogram wybranych wymagań funkcjonalnych] i [Rysunek 3.3 Piktogram wybranych wymagań niefunkcjonalnych].

Wymagania funkcjonalne

Jako użytkownik chcę móc zarejestrować się w systemie.

Jako użytkownik chcę móc zalogować się w aplikacji.

Jako zalogowany użytkownik chcę móc przeglądać informacje o swoim koncie.

Jako administrator chcę móc usunąć konto użytkownika, gdyby ten wystąpił z taką prośbą, żeby nie łamać prawa.

Jako użytkownik chcę móc przeglądać informacje o historycznym kursie walut w formie wykresu.

Jako użytkownik chcę móc przeglądać informacje o średnim kursie walut w formie wykresu, żeby móc ocenić czy aktualny kurs jest wyższy czy niższy od średniej.

Jako użytkownik chcę móc przeglądać informacje o przewidywanym kursie walut w formie wykresu, żeby móc wygodnie zobaczyć trendy i podejmować optymalne decyzje finansowe.

Jako użytkownik chcę móc wybrać walutę, dla której wygenerowany zostanie wykres.

Jako użytkownik chcę móc wybrać okres, dla którego wygenerowany zostanie wykres.

Jako użytkownik chcę być poinformowany o pochodzeniu danych na wykresie.

Jako użytkownik chcę być poinformowany o rodzaju modelu predykcji, żeby móc ocenić jego wiarygodność.

Jako użytkownik chcę, żeby aplikacja przeliczyła za mnie kwotę z jednej waluty na drugą.

Jako użytkownik chcę móc podać kwotę do przeliczenia w kalkulatorze.

Jako użytkownik chcę móc wybrać waluty, które biorą udział w obliczeniach.

Jako użytkownik chcę zostać poinformowany o obecnym kursie walut w kalkulatorze.

Jako zalogowany użytkownik chcę móc przeglądać swoje powiadomienia.

Jako zalogowany użytkownik chcę móc skasować swoje powiadomienie.

Jako zalogowany użytkownik chcę móc utworzyć nowe powiadomienie.

Jako zalogowany użytkownik chcę móc ustalić kwotę przy tworzeniu nowego powiadomienia.

Jako zalogowany użytkownik chcę móc wybrać walutę przy tworzeniu nowego powiadomienia.

Jako użytkownik chcę dostać powiadomienie email z obecnym kursem waluty, jeśli powiadomienie zostanie spełnione.

Wymagania niefunkcjonalne

Jako użytkownik chcę, żeby aplikacja była w zrozumiałym dla mnie języku polskim.

Jako użytkownik chcę łączyć się z aplikacją szyfrowanym połączeniem, żeby moje dane były bezpieczne.

Jako administrator chcę, żeby interfejs użytkownika był prosty, co mogę zweryfikować przeprowadzając test użyteczności wśród użytkowników.

Jako administrator chcę, żeby aplikacja działała prawidłowo na komputerach stacjonarnych i urządzeniach mobilnych.

Jako administrator chcę, żeby aplikacja działała prawidłowo przynajmniej w trzech najpopularniejszych przeglądarkach (tj. Google Chrome, Firefox, Safari [25]), żeby dotrzeć do szerokiego grona odbiorców.

Jako administrator chcę, żeby aplikacja działała prawidłowo dla przynajmniej trzech najpopularniejszych w Polsce rozdzielczości (tj. 360x640, 360x720, 360x780 [26]) w pionie lub poziomie.

Jako administrator chcę, żeby aplikacja była dostępna przez 80% czasu, od momentu wdrożenia.

Jako administrator chcę mieć kopię bezpieczeństwa kodu źródłowego, żeby móc edytować lub przywrócić aplikację w razie potrzeby.

Podsumowanie

Rysunek 3.2 Piktogram wybranych wymagań funkcjonalnych

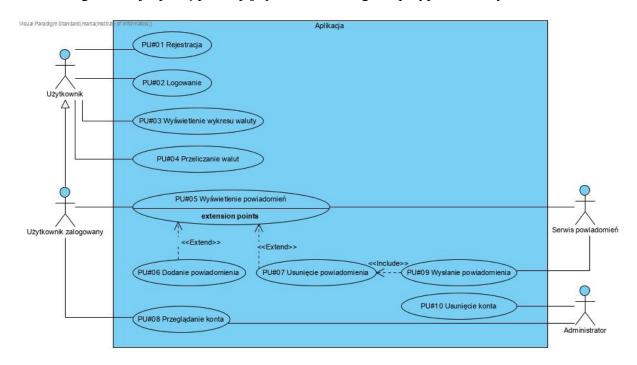
Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 3.3 Piktogram wybranych wymagań niefunkcjonalnych

3.6. Diagram przypadków użycia

Diagram znajduje się poniżej [Rysunek 3.4 Diagram przypadków użycia].

Rysunek 3.4 Diagram przypadków użycia

Źródło: Opracowanie własne.

3.7. Scenariusze przypadków użycia

Scenariusze zostały opisane w tabelach [Tabela 3.1 PU#01 Rejestracja], [Tabela 3.2 PU#02 Logowanie], [Tabela 3.3 PU#03 Wyświetlenie wykresu waluty], [Tabela 3.4 PU#04 Przeliczanie walut], [Tabela 3.5 PU#05 Wyświetlenie powiadomień], [Tabela 3.6 PU#06 Dodanie powiadomienia], [Tabela 3.7 PU#07 Usunięcie powiadomienia], [Tabela 3.8 PU#08 Przeglądanie konta dla użytkownika zalogowanego], [Tabela 3.9 PU#08 Przeglądanie konta dla administratora], [Tabela 3.10 PU#09 Wysyłanie powiadomienia], [Tabela 3.11 PU#10 Usunięcie konta].

Tabela 3.1 PU#01 Rejestracja

PU#01	
Nazwa	Rejestracja
Aktor	Użytkownik
Opis	Użytkownik chce się zarejestrować.
Warunki początkowe	-
Przebieg główny	1. Użytkownik przechodzi do ekranu rejestracji.
	2. Użytkownik wpisuje email.
	3. Użytkownik wpisuje hasło.
	4. Użytkownik klika na przycisk "Rejestracja".
Przebieg alternatywny	1a. Serwer odpowiadający za uwierzytelnianie jest niedostępny, wyświetlony zostaje komunikat "Usługa w tej chwili jest niedostępna", przerwanie PU. 2a. Jeśli wpisany ciąg znaków nie jest emailem, wyświetlony zostaje komunikat "Proszę podać prawidłowy e-mail." 4a. Jeśli hasło ma mniej niż 6 znaków, wyświetlony zostaje komunikat "Hasło powinno mieć przynajmniej 6 znaków". 4b. Jeśli email jest już w bazie danych, wyświetlony zostaje komunikat "Ten email jest już używany przez inne konto".
Warunki końcowe	Nowy użytkownik zostaje dodany do bazy danych.
	Wyświetlone zostają informacje o koncie (PU#08).

Tabela 3.2 PU#02 Logowanie

PU#02	
Nazwa	Logowanie
Aktor	Użytkownik
Opis	Użytkownik chce się zalogować.
Warunki początkowe	
Przebieg główny	1. Użytkownik przechodzi do ekranu logowania.
	2. Użytkownik wpisuje email.
	3. Użytkownik wpisuje hasło.
	4. Użytkownik klika na przycisk "Zaloguj się".
Przebieg alternatywny	1a. Serwer odpowiadający za uwierzytelnianie jest niedostępny, wyświetlony zostaje komunikat "Usługa w tej chwili jest niedostępna", przerwanie PU. 2a. Jeśli wpisany ciąg znaków nie jest emailem, wyświetlony zostaje komunikat "Proszę podać prawidłowy e-mail." 4a. Jeśli podanego email nie ma w bazie danych, wyświetlony zostaje komunikat "Nie ma użytkownika o takim emailu". 4b. Jeśli hasło się nie zgadza z podanym emailem, wyświetlony zostaje komunikat "Niewłaściwe hasło".
Warunki końcowe	Wyświetlone zostają informacje o koncie (PU#08).

Tabela 3.3 PU#03 Wyświetlenie wykresu waluty

PU#03	
Nazwa	Wyświetlenie wykresu waluty
Aktor	Użytkownik
Opis	Aplikacja dla waluty i okresu wybranego przez użytkownika wyświetla wykres, na którym znajduje się kurs historyczny, kurs średni i kurs przewidywany.
Warunki początkowe	
Przebieg główny	 Użytkownik przechodzi do ekranu wykresu. (Opcjonalnie) Użytkownik wybiera walutę klikając na niej w liście walut. (Opcjonalnie) Użytkownik wybiera walutę wpisując część jej nazwy i klikając na walucie w ograniczonej liście walut. (Opcjonalnie) Użytkownik wybiera okres klikając na panelu z wszystkimi możliwościami.
Przebieg alternatywny	1a. Serwis dostarczający kursy walut jest nieosiągalny, wyświetlony zostaje komunikat "Serwer NBP jest w tej chwili niedostępny." przerwanie PU.
Warunki końcowe	Wyświetlony zostaje właściwy wykres walut i aktualny kurs wybranej waluty. Jeśli kroki 2-4 nie zostały zrealizowane to domyślnymi parametrami dla wyboru waluty jest dolar amerykański, a dla okres - 1 tydzień.

Tabela 3.4 PU#04 Przeliczanie walut

PU#04	
Nazwa	Przeliczanie walut
Aktor	Użytkownik
Opis	Użytkownik przelicza określoną kwotę z jednej waluty na drugą.
Warunki początkowe	
Przebieg główny	 Użytkownik przechodzi do ekranu kalkulatora. (Opcjonalnie) Użytkownik wybiera pierwszą walutę klikając na niej w liście walut. (Opcjonalnie) Użytkownik wybiera drugą walutę klikając na niej w liście walut. (Opcjonalnie) Użytkownik wpisuje ilość na jednej z walut.
Przebieg alternatywny	1a. Serwis dostarczający kursy walut jest nieosiągalny, wyświetlony zostaje komunikat "Serwer NBP jest w tej chwili niedostępny." przerwanie PU.
Warunki końcowe	Zmieniona zostaje ilość waluty na walucie niezmienionej przez użytkownika lub jeśli krok 2 i 3 nie został wykonany to drugiej. Dodatkowo poniżej zostaje wyświetlona ilość waluty pierwszej z jej kodem i jej równowartością w drugiej walucie (również z kodem). Jeśli opcjonalne kroki nie zostaną wykonany, to ich domyślna wartość: krok 2 – polski złoty, krok 3 – dolar amerykański, krok 4 – 1 PLN.

Tabela 3.5 PU#05 Wyświetlenie powiadomień

PU#05	
Nazwa	Wyświetlenie powiadomień
Aktor	Użytkownik zalogowany
Opis	Wyświetlone zostają powiadomienia tego użytkownika.
Warunki początkowe	W bazie istnieje przynajmniej jedno powiadomienie
	przypisane do tego użytkownika.
Przebieg główny	1. Użytkownik przechodzi do ekranu alertów
	walutowych.
Przebieg alternatywny	
Warunki końcowe	Wyświetlone zostają alerty tego użytkownika z podziałem
	na alerty kwotowe i alerty optymalne. Dla alertu
	wyświetlony jest jego numer, waluta, termin ważności
	i kwota.

Tabela 3.6 PU#06 Dodanie powiadomienia

PU#06	
Nazwa	Dodanie powiadomienia
Aktor	Użytkownik zalogowany
Opis	Użytkownik dodaje sobie alert walutowy.
Warunki początkowe	Użytkownik wyświetla swoje powiadomienia (PU#05).
Przebieg główny	 System wyświetla propozycję dodania nowego alertu. (Opcjonalnie) Użytkownik wybiera walutę klikając na niej w liście walut. (Opcjonalnie) Użytkownik wybiera termin ważność wpisując datę w formacie "rrrr-mm-dd" lub wybierając datę z kalendarza. Użytkownik wpisuje kwotę. Użytkownik klika na przycisk "Dodaj".
Przebieg alternatywny	3a. Jeśli użytkownik wpisze datę starszą niż obecny dzień, to pole zostaje podkreślone na czerwono, a przycisk "Dodaj" staje się nieaktywny. 4a. Jeśli użytkownik wpisze ciąg znaków, która nie jest liczbą, to pole zostaje podkreślone na czerwono, a przycisk "Dodaj" staje się nieaktywny.
Warunki końcowe	Nowy alert zostaje dodany do bazy danych i pojawia się natychmiast na liście alertów.

Tabela 3.7 PU#07 Usunięcie powiadomienia

PU#07	
Nazwa	Usunięcie powiadomienia
Aktor	Użytkownik zalogowany
Opis	Użytkownik może usunąć swój alert.
Warunki początkowe	Użytkownik wyświetla swoje powiadomienia (PU#05).
Przebieg główny	 System wyświetla przycisk "Usuń" koło każdego alertu na liście. Użytkownik klika przycisk "Usuń".
Przebieg alternatywny	
Warunki końcowe	Alert zostaje usunięty z bazy danych i natychmiast znika z listy alertów.

Tabela 3.8 PU#08 Przeglądanie konta dla użytkownika zalogowanego

PU#08	
Nazwa	Przeglądanie konta
Aktor	Użytkownik zalogowany
Opis	Użytkownik może przeglądać informacje dotyczące jego
	konta użytkownika.
Warunki początkowe	
Przebieg główny	1. Użytkownik przechodzi do ekranu konta.
Przebieg alternatywny	
Warunki końcowe	Wyświetlony zostaje email użytkownika i data jego
	ostatniego logowania.

Tabela 3.9 PU#08 Przeglądanie konta dla administratora

PU#08	
Nazwa	Przeglądanie konta
Aktor	Administrator
Opis	Administrator może przeglądać wszystkie dane
	użytkownika z wyjątkiem hasła.
Warunki początkowe	Administrator jest zalogowany na platformie
	uwierzytelniania z odpowiednimi uprawnieniami.
Przebieg główny	1. Administrator przechodzi do ekranu
	wyświetlającego listę użytkowników.
	2. Administrator znajduje interesujące go konto.
Przebieg alternatywny	
Warunki końcowe	Wyświetlony zostaje email użytkownika i data jego
	ostatniego logowania.

Tabela 3.10 PU#09 Wysyłanie powiadomienia

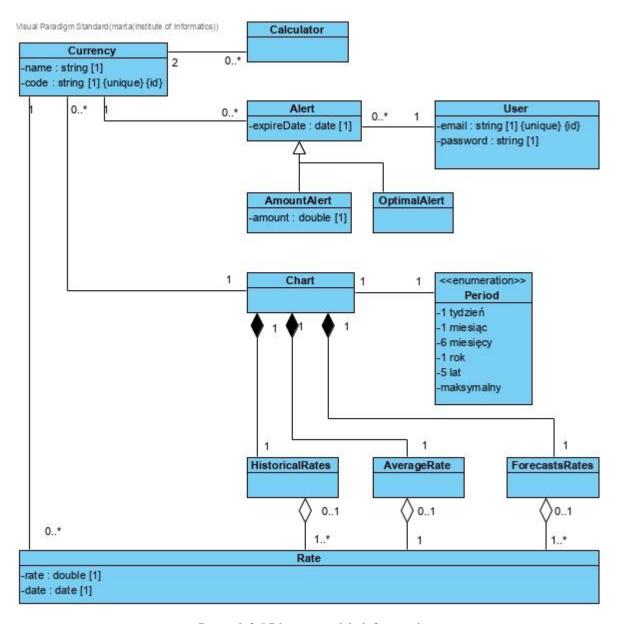
PU#09	
Nazwa	Wysyłanie powiadomienia
Aktor	Serwis powiadomień
Opis	Serwis powiadomień sprawdza codziennie czy powiadomienie jest spełnione i jeśli tak to wysyła informacje użytkownikowi emailem.
Warunki początkowe	Istnieje przynajmniej jedno możliwe do spełnienia powiadomienie w bazie danych.
Przebieg główny	 Serwis pobiera wszystkie powiadomienia i dla każdego z nich decyduje czy zostaje ono spełnione. Powiadomienie jest spełnione, jeśli aktualny kurs waluty jest niższy niż parametr ilość, data ważności minęła lub algorytm uznał, że teraz jest optymalny moment. Serwis wysyła email do właściciela powiadomienia z aktualnym kursem. Serwis usuwa powiadomienie.
Przebieg alternatywny	
Warunki końcowe	Email został wysłany i alert został usunięty z bazy danych.

Tabela 3.11 PU#10 Usunięcie konta

PU#10	
Nazwa	Usunięcie konta
Aktor	Administrator
Opis	Administrator może usunąć konto użytkownika na jego
	prośbę.
Warunki początkowe	Administrator jest zalogowany na platformie
	uwierzytelniania z odpowiednimi uprawnieniami.
Przebieg główny	1. Administrator przechodzi do ekranu
	wyświetlającego listę użytkowników.
	2. Administrator znajduje interesujące go konto.
	3. Administrator usuwa konto.
Przebieg alternatywny	
Warunki końcowe	Konto zostaje usunięte z bazy danych, więc nie można się
	już zalogować na jego dane.

3.8. Model informacyjny

Model informacyjny to uszczegółowienie modelu domenowego. Model ten definiuje szczegóły danych, które są zarządzane lub utrwalane przez system [19]. Model znajduje się poniżej [Rysunek 3.5 Diagram modelu informacyjnego].

Rysunek 3.5 Diagram modelu informacyjnego

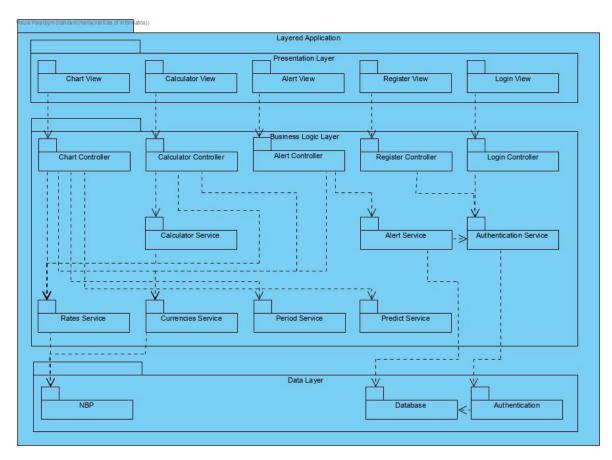
3.9. Architektura logiczna

Architektura logiczna określa strukturę kodu. Zastosowana wzorzec strukturalny warstwowy (ang. layers) oraz wzorzec interaktywny MVC (model-view-controller) [27].

Wzorzec warstwowy poleca na podzieleniu elementów na warstwy realizujące podobne zadania. Został zrealizowany poprzez podzielenie aplikacji na trzy warstwy: prezentacji (presentation), logiki biznesowej (business logic) i dostępu do danych (data).

Wzorzec Model-Widok-Kontroler został zrealizowany w następujący sposób. Elementy widoku to elementy o nazwie view, elementy kontrolera to elementy o nazwie controller, elementy modelu to elementy o nazwie service i wszystkie elementy z warstwy danych.

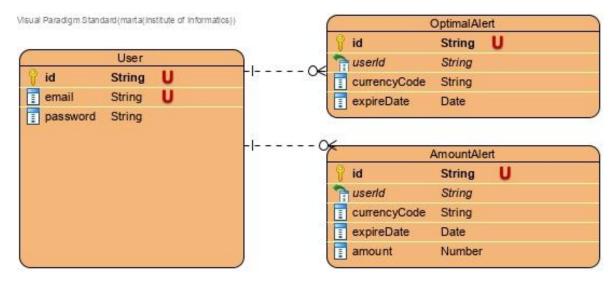
Diagram znajduje się poniżej [Rysunek 3.6 Diagram modelu logicznego].

Rysunek 3.6 Diagram modelu logicznego

3.10. Schemat bazy danych

Schemat bazy danych zawiera tylko dane, które będą przechowywane w bazie danych aplikacji po stronie back-endu. Nie ma tutaj zatem struktury danych walut i kursów, bo te są przechowywane przez zewnętrzny serwer NBP (diagram [Rysunek 3.8 Diagram architektury fizycznej]). Schemat bazy danych znajduje się poniżej [Rysunek 3.7 Diagram związków encji].

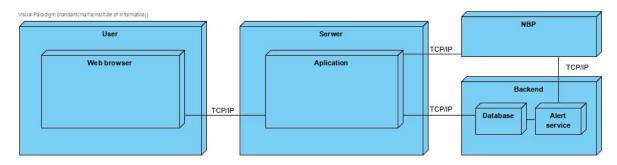

Rysunek 3.7 Diagram związków encji

Źródło: Opracowanie własne.

3.11. Architektura fizyczna

Użytkownik włącza na swoim urządzeniu przeglądarkę internetową i łączy się przez internet z serwerem hostującym aplikację i ją pobiera. Podczas działania aplikacji może wystąpić konieczność połączenia się z zewnętrznym serwerem NBP, służącym do uzyskiwania kursów walut. Back-end to część aplikacji działającej niezależnie od użytkownika, która może znajdować się w innym miejscu niż serwer hostujący front-end. Zastosowana wzorzec dla architektury fizycznej klient/serwer [19]. Diagram architektury fizycznej znajduje się poniżej [Rysunek 3.8 Diagram architektury fizycznej].

Rysunek 3.8 Diagram architektury fizycznej

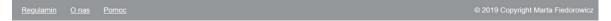
3.12. Projekt interfejsu

Projekt interfejsu wykonano w narzędziu Adobe XD [28] z pomocą szablonów Material Design [29]. Interfejs wykonany jest zgodnie z dobrymi praktykami [30]. Przejawia się to m.in. w: prostocie, responsywności, konsekwencji i łatwości nawigacji [31]. Rysunki przedstawiające projekt interfejsu to: [Rysunek 3.9 Projekt ekranu wykresu], [Rysunek 3.10 Projekt ekranu kalkulatora], [Rysunek 3.11 Projekt ekran powiadomień], [Rysunek 3.12 Projekt ekranu rejestracji], [Rysunek 3.14 Projekt ekranu konta użytkownika], [Rysunek 3.15 Projekt ekranu regulaminu], [Rysunek 3.16 Projekt ekranu twórcy], [Rysunek 3.17 Projekt ekranu pomocy].

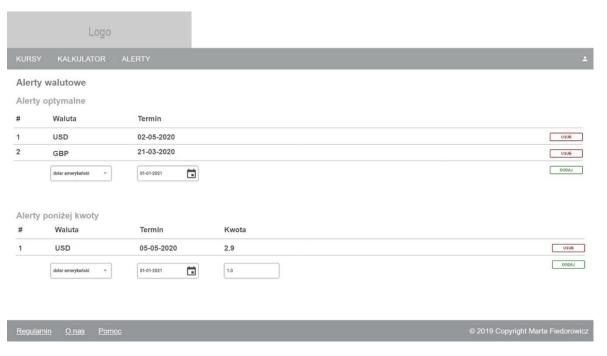
Rysunek 3.9 Projekt ekranu wykresu

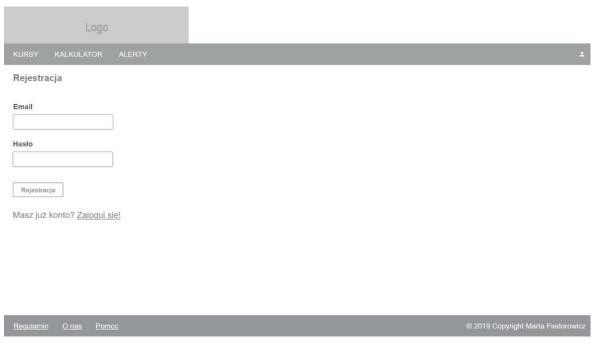

Rysunek 3.10 Projekt ekranu kalkulatora

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 3.11 Projekt ekran powiadomień

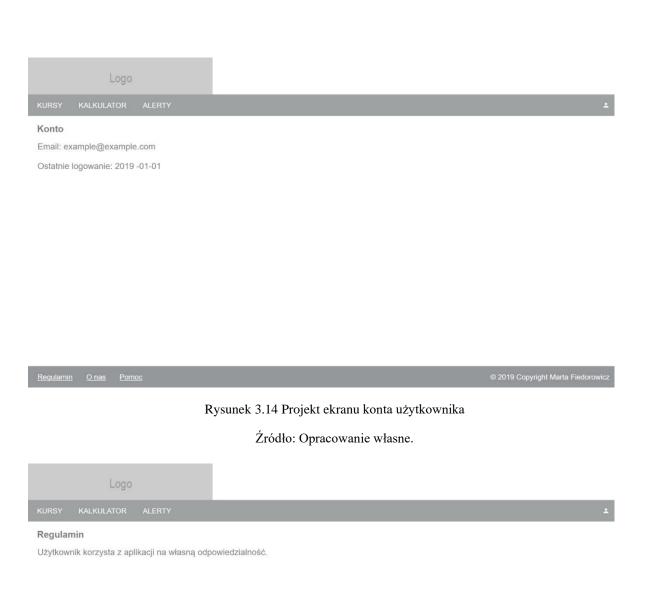

Rysunek 3.12 Projekt ekranu rejestracji

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 3.13 Projekt ekranu logowania

Regulamin O nas Pomoc © 2019 Copyright Marta Fiedorowic

Rysunek 3.15 Projekt ekranu regulaminu Źródło: Opracowanie własne.

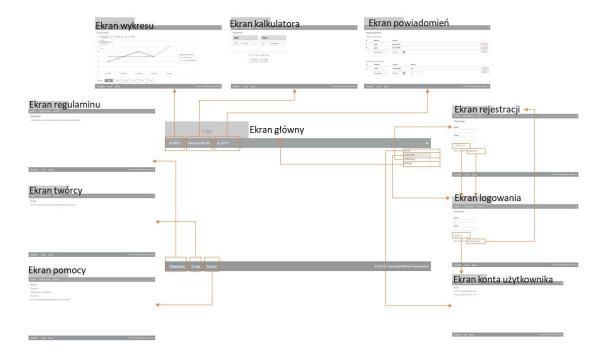

Rysunek 3.17 Projekt ekranu pomocy Źródło: Opracowanie własne.

3.13. Przepływ sterowania

Diagram przepływu sterowania przedstawia poruszanie się po aplikacji [32]. Diagram znajduje się poniżej [Rysunek 3.18 Diagram przepływu sterowania]. Pomarańczowe kwadraty reprezentują miejsca możliwe do kliknięcia, a strzałka prowadzi do ekranu, do którego nastąpi przejście. Nawigacja występująca na ekranie głównym, występuje też na wszystkich innych ekranach.

Rysunek 3.18 Diagram przepływu sterowania

4. Implementacja

4.1. Wstęp

Rozdział omawia technologie, które zostały wykorzystane w projekcie. Wymienia też wszystkie pliki znajdujące się w folderze i dodaje do nich krótki komentarz. Następnie dla każdej funkcjonalności został opisany sposób implementacji. Opis zawiera zrzut ekranu, wymienienie możliwych interakcji, miejsce implementacji w kodzie źródłowym i jego omówienie. Na końcu znajduje się lista wykorzystanych wzorców projektowych.

4.2. Środowisko i narzędzia programistyczne

Aplikacja powstała na komputerze i na laptopie z systemem Windows 10. Został użyty system kontroli wersji Git [33] i narzędzie do jego graficznej obsługi GitKraken [34]. Kod jest przechowywany w repozytorium na serwisie GitHub [35].

Front-end aplikacji webowej powstał w frameworku Angular [36] (wersja 8.0.0). Do uruchomienia tego frameworka potrzebne jest środowisko uruchomieniowe Node.js [37] i jego domyślny manager pakietów npm [38]. Ta część aplikacji używa języka programowania TypeScript [39].

Do back-endu wybrano model BaaS (Backend as a Service) firmy Firebase [40]. Back-end aplikacji składa się z serwisu autoryzacji Firebase Authentication [41], nierelacyjnej bazy danych Cloud Firestore [42] i systemu ewaluacji powiadomień w postaci funkcji sieciowych Cloud Functions [43] (napisanych w języku JavaScript [44]). Na hostingu tego samego dostawcy wdrożono aplikację.

Został użyty edytor programistyczny Visual Studio Code [45] z rozszerzeniem TSLint [46], które jest odpowiedzialne za utrzymaniem kodu w jednym stylu i rozszerzeniem Angular Language Service [47]. Aplikacja była po zbudowaniu otwierana na przeglądarce internetowej Google Chrome [48].

4.3. Elementy projektu

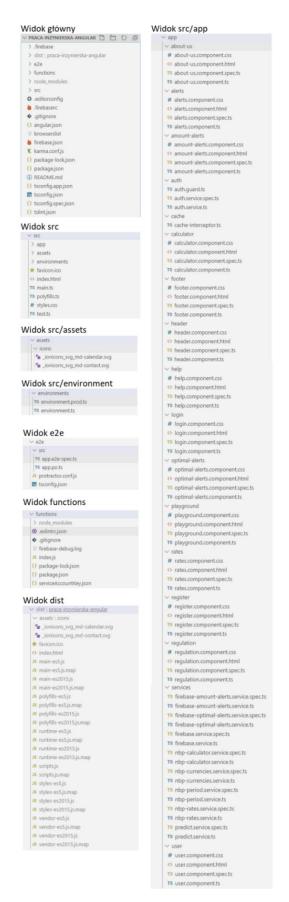
Projekt Angularowy zawiera stosunkowo dużą ilość plików [49]. Poniżej zatem znajduje się zrzut ekranu [Rysunek 4.1 Widok struktury aplikacji w Visual Studio Code] i tabela [Tabela 4.1 Spis folderów i niektórych plików wraz z ich opisami] z ich krótkim opisem [50].

Każdy komponent składa się z następujących plików:

- nazwa.component.css arkusz styli CSS dla komponentu,
- nazwa.component.html szablon html dla komponentu,
- nazwa.component.spec.ts testy jednostkowe dla komponentu,
- nazwa.component.ts kod źródłowy TypeScript dla komponentu.

Każdy serwis składa się z następujących plików:

- nazwa.service.ts kod źródłowy TypeScript dla serwisu,
- nazwa.service.spec.ts testy jednostkowe dla serwisu.

Rysunek 4.1 Widok struktury aplikacji w Visual Studio Code Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 4.1 Spis folderów i niektórych plików wraz z ich opisami

Nazwa	Opis	
.firebase	Folder zawierający pliki przyspieszające proces	
	wdrożenia.	
.git	Folder zawierający pliki git.	
dist	Folder zawierający skompilowany kod przeznaczony	
	na produkcję.	
e2e	Folder zawierający pliki testów end-to-end.	
e2e\src\app.e2e-spec.ts	Plik zawierający kod testów.	
e2e\src\app.po.ts	Plik pomocniczy.	
e2e\protractor.conf.js	Plik konfiguracyjny Protractor (narzędzie do testów e2e).	
e2e\tsconfig.json	Plik konfiguracyjny TypeScript.	
functions	Folder zawierający back-end aplikacji w postaci	
	funkcji sieciowych.	
functions\node_modules	Folder zawierający pakiety npm.	
functions\.eslintrc.json	Plik konfiguracyjny lintera ESLint dla JavaScript.	
functions\.gitignore	Plik konfiguracyjny git, który pokazuje pliki, które	
	mają być przez niego ignorowane.	
functions\firebase-debug.log	Logi powstałe podczas wdrażania funkcji.	
functions\index.js	Plik zawierający kod funkcji sieciowych.	
functions\package.json	Plik konfiguracyjny npm.	
functions\package-lock.json	Plik powstały automatycznie przy instalacji pakietów npm.	
functions\serviceAccountKey.json	Plik zawierający adres i dane uwierzytelniające dla serwera funkcji sieciowych.	
node_modules	Folder zawierający pakiety npm.	
src	Folder zawierający kod źródłowy front-endu.	
src\app	Folder zawierający komponenty.	
src\app\about-us	Komponent about-us. Strona twórcy.	
src\app\alerts	Komponent alerts. Strona powiadomień. Zawiera	
, II ,	w sobie komponent amount-alerts i optimal-alerts.	
src\app\amount-alerts	Komponent amount-alerts. Wyświetla alerty kwotowe.	
src\app\auth	Folder zawierający elementy odpowiedzialne za uwierzytelnienie użytkownika.	
src\app\auth\auth.guard.ts	Serwis AuthGuard. Określa do jakich podstron ma dostęp niezalogowany użytkownik.	
src\app\auth\auth.service.ts	Serwis AuthService. Pośredniczy między aplikacją a serwisem uwierzytelniania na back-endzie.	
src\app\cache	Folder zawierający elementy odpowiedzialne za pamięć podręczną aplikacji.	
src\app\cache\cache-interceptor.ts	Serwis CacheInterceptor określa, które zapytania http będą zapamiętywane w pamięci podręcznej.	
src\app\calculator\calculator	Komponent calculator. Strona kalkulatora.	
src\app\footer\footer	Komponent footer. Stopka strony.	
src\app\header	Komponent header. Nagłówek strony.	
CTT to the second	1 1	

src\app\help	Komponent help. Strona pomocy.	
src\app\login	Komponent login. Strona logowania.	
src\app\optimal-alerts	Komponent optimal-alerts. Wyświetla alerty optymalne.	
src\app\rates	Komponent rates. Strona wykresu.	
src\app\register	Komponent register. Strona rejestracji.	
src\app\regulation	Komponent regulation. Strona regulaminu.	
src\app\services	Folder zawierający serwisy.	
src\app\services\firebase-amount-	Serwis firebase-amount-alerts. Odpowiada za	
alerts	pobieranie, dodawanie i usuwanie powiadomień walutowych do back-endu.	
src\app\services\firebase-optimal-	Serwis firebase-optimal-alerts. Odpowiada za	
alerts	pobieranie, dodawanie i usuwanie powiadomień	
	optymalnych do back-endu.	
src\app\services\firebase	Serwis firebase. Odpowiada za sprawdzanie czy	
	back-end jest dostępny.	
src\app\services\nbp-calculator	Serwis nbp-calculator. Odpowiada za przeliczanie	
	wartości jednej waluty do drugiej po aktualnym kursie NBP.	
src\app\services\nbp-currencies	Serwis nbp-currencies. Pobiera listę walut	
sic\app\services\nop-currencies	dostępnych przez API NBP, następnie je grupuje i	
	sortuje.	
src\app\services\nbp-period	Serwis nbp-period. Serwis przechowuje listę	
	dostępnych okresów i określa dla nich rzeczywisty	
	przedział czasowy.	
<pre>src\app\services\nbp-rates</pre>	Serwis nbp-rates. Pobiera kursy walut z NBP.	
<pre>src\app\services\predict</pre>	Serwis predict. Zawiera model predykcji, który dla podanych historycznych danych zwraca dane przewidywane.	
src\app\user\user	Komponent user. Strona konta użytkownika.	
src\app\app-routing.module.ts	Moduł odpowiadający za routing aplikacji.	
src\app\app.component	Folder zawierający główny komponent aplikacji.	
src\app\app.module.ts	Korzeń modułu (AppModule), który określa, jak złożyć aplikację. Zawiera potrzebne deklaracje, importy i dostawców.	
src\assets	Folder zawierający assety, takie jak ikony.	
src\environments	Folder zawierający pliki konfiguracyjne różnych środowisk.	
src\environments\environment.prod	Środowisko produkcyjne (production).	
.ts	,	
src\environments\environment.ts	Środowisko programistyczne (development).	
src\favicon.ico	Ikona aplikacji w zakładce.	
src\index.html	Główna strona HTML, która jest ładowana po włączeniu aplikacji.	
src\main.ts	Główny punkt wejścia aplikacji, który ją przygotowuje i ładuje korzeń modułu (AppModule).	
src\polyfills.ts	Skrypty zapewniające kompatybilność wsteczną z przeglądarkami.	

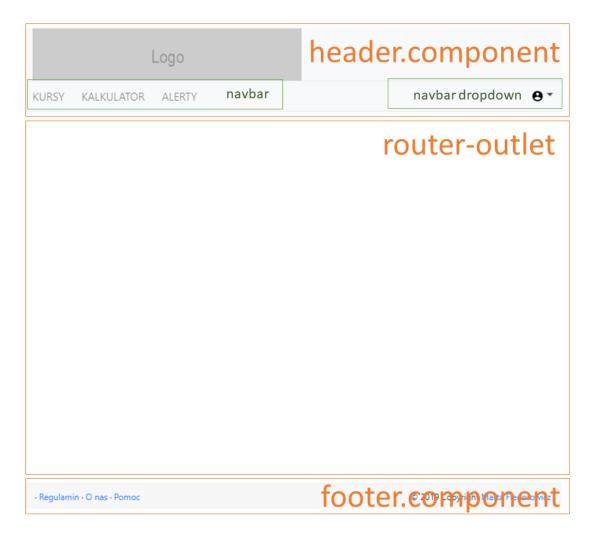
src\styles.css	Globalny styl css.
src\test.ts	Główny punkt wejścia dla testów jednostkowych.
.editorconfig	Plik konfiguracyjny środowiska programistycznego.
.firebaserc	Plik konfiguracyjny back-endu - nazwa projektu.
.gitignore	Plik konfiguracyjny git, który pokazuje pliki, które
	mają być przez niego ignorowane.
angular.json	Główny plik konfiguracyjny Angulara. Definiuje
	komendy wiersza poleceń takie jak budowanie
	projektu.
browserslist	Plik konfiguracyjny, który podczas budowania
	dostosowuje pliki wyjściowe JS i CSS do
	przeglądarki.
firebase.json	Plik konfiguracyjny back-endu - interfejs wiersza
	poleceń.
karma.conf.js	Plik konfiguracyjny Karma - narzędzia do testów
	jednostkowych.
package.json	Plik konfiguracyjny npm.
package-lock.json	Plik powstały automatycznie przy instalacji
	pakietów npm.
README.md	Powitalna dokumentacja.
tsconfig.app.json	Plik konfiguracyjny TypeScript - określony
	specjalnie do aplikacji.
tsconfig.json	Plik konfiguracyjny TypeScript - domyślny.
tsconfig.spec.json	Plik konfiguracyjny TypeScript - do testów aplikacji.
tslint.json	Plik konfiguracyjny lintera TSLint dla TypeScript.

4.4. Implementacja funkcjonalności

Rozdział zawiera omówienie implementacji z podziałem na ekrany i związanymi z nimi funkcjonalnościami.

4.4.1. Ekran główny

Ekran główny zawiera elementy, które stanowią główny layout strony (czyli są cały czas widoczne). W Angularze składa się na to plik index.html, który jest głównym plikiem html i renderuje w znaczniku *<body>* główny komponent aplikacji, czyli app.component [49]. Ekran zawiera w sobie: nagłówek, miejsce na renderowanie podstron i stopkę [Rysunek 4.2 Diagram ekranu głównego].

Rysunek 4.2 Diagram ekranu głównego

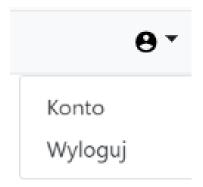
Nagłówek

Nagłówek to header.component i po lewej ma panel nawigacyjny prowadzący do ekranu wykresu, kalkulatora i powiadomień, a po prawej ma dropdown⁷ zawierający nawigację do ekranów związanych z kontem użytkownika. Dropdown ten jest inny dla użytkownika zalogowanego i niezalogowanego [Rysunek 4.3 Zrzut ekranu głównego dla użytkownika niezalogowanego][Rysunek 4.4 Zrzut ekranu głównego dla użytkownika zalogowanego].

Rysunek 4.3 Zrzut ekranu głównego dla użytkownika niezalogowanego

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 4.4 Zrzut ekranu głównego dla użytkownika zalogowanego

Źródło: Opracowanie własne.

Nawigacja

Podstrony są renderowane przez Angularowy mechanizm routingu, który podmienia komponenent załadowany w router-outler w zależności od adresu URL. Wszystkie możliwe adresy są wymienione w pliku [Listing 4.1 Fragment kodu źródłowego z pliku app-routing.module.ts]. Mechanizm strażnika (AuthGuard w pliku src/app/auth/auth.guard.ts) sprawia, że jeśli niezalogowany użytkownik próbuje uzyskać dostęp do podstrony "/alerts" lub "/user", to jest przekierowywany do ekranu logowania.

⁷ Lista rozwijana.

Listing 4.1 Fragment kodu źródłowego z pliku app-routing.module.ts

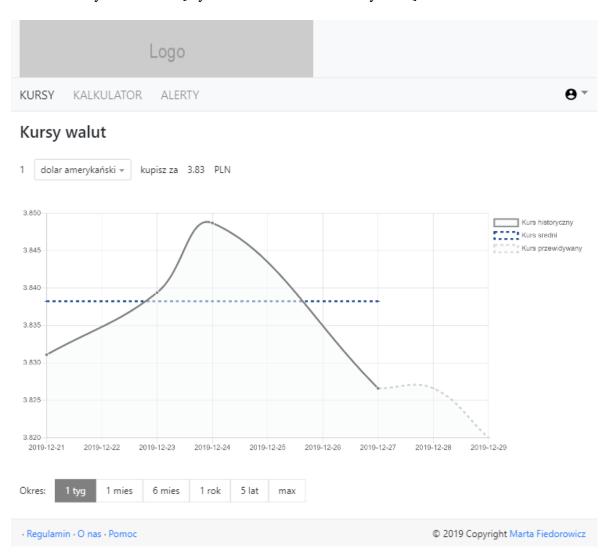
Stopka

Stopka to footer.component i znajduje się zawsze na dole strony [51]. Znajduje się tam nawigacja do ekranu regulaminu, twórcy i pomocy oraz link do GitHuba twórcy.

4.4.2. Ekran wykresu i kalkulatora

Ekran wykresu

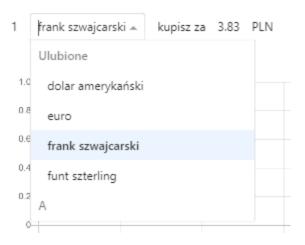
Ekran wykresu składa się kolejno z kontrolki wyboru waluty, wykresu waluty i kontrolki wyboru okresu [Rysunek 4.5 Zrzut ekranu wykresu].

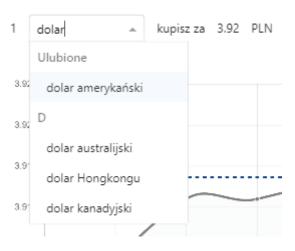
Rysunek 4.5 Zrzut ekranu wykresu

Kontrolka wyboru waluty

Dropdown wyboru waluty jest zrealizowany przez pakiet ng-select [52]. Pobiera on listę walut z serwisu nbp-currencies.service. Serwis ten łączy się z API NBP i pobiera listę walut z tabeli A i B, a następnie ją grupuje i sortuje [53]. Grupowanie następuje po pierwszej literze nazwy waluty, chyba że waluta jest na liście najważniejszych walut dla Polaków, wtedy jest przypisywana do kategorii ulubione. Następnie lista jest sortowana alfabetycznie po grupie, z wyjątkiem grupy ulubionej, która zajmuje pierwsze miejsce [Rysunek 4.6 Zrzut ekranu wykresu – grupowanie listy walut]. Listę można też przeszukiwać po nazwie waluty [Rysunek 4.7 Zrzut ekranu wykresu - wyszukiwanie listy walut].

Rysunek 4.6 Zrzut ekranu wykresu – grupowanie listy walut Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 4.7 Zrzut ekranu wykresu - wyszukiwanie listy walut

Kontrolka wyboru waluty otoczona jest tekstem, który wyświetla aktualny kurs dla wybranej waluty (serwis nbp-rates.service). Serwis do pobierania listy walut jak i ten do pobierania kursów walut korzystają z tego samego zewnętrznego serwisu NBP, więc jeśli ten jest niedostępny to cała funkcjonalność ekranu wykresu nie działa prawidłowo. Wtedy wyświetla się komunikat o błędzie [Rysunek 4.8 Zrzut ekranu wykresu - serwis jest niedostępny], a wykres pozostaje pusty.

Serwer NBP jest w tej chwili niedostępny.

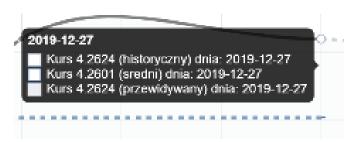
Rysunek 4.8 Zrzut ekranu wykresu - serwis jest niedostępny

Źródło: Opracowanie własne.

Wykres

Wykres jest wyświetlany za pomocą biblioteki Chart.js [54] i pakietu, który dodaje do tej biblioteki Angularowe dyrektywy ng2-charts [55].

Wykres wyświetla kurs historyczny, kurs średni i kurs przewidywany. Po najechaniu na niego myszką pojawia się komunikat z dokładną wartością kurs dla dnia najbliższego kursora myszki [Rysunek 4.9 Zrzut ekranu wykresu - uniesienie myszki nad wykres].

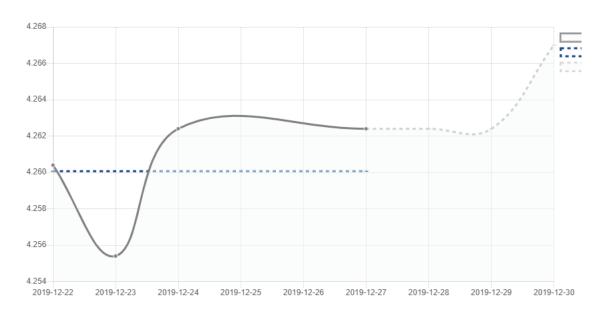
Rysunek 4.9 Zrzut ekranu wykresu - uniesienie myszki nad wykres

Źródło: Opracowanie własne.

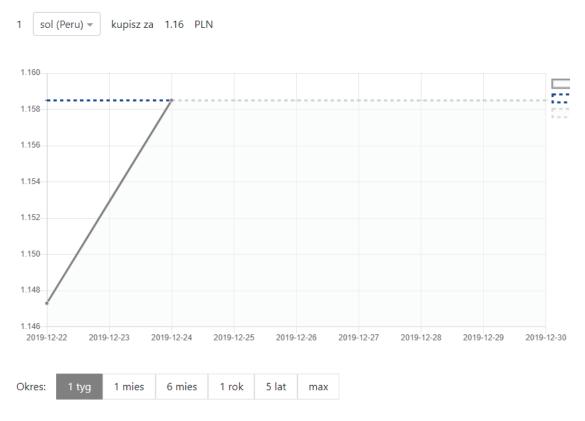
Każda zmiana kontrolki wyboru waluty lub kontrolki wyboru okresu sprawia, że wykres i jego wartości są uaktualniane. Oś Y to wartość kursu, dopasowuje przedziały liczbowe dynamicznie do danych. Oś X to daty. Oś ta zawiera przedział czasu kursu historycznego (np. przy wyborze okresu miesięcznego przedział czasu to <dzień bieżący – miesiąc, dzień bieżący>) oraz przedział czasu kursu przewidywanego. Przedział czasu kursu przewidywanego zależy w następujący sposób od kontrolki wyboru okresu. Dla "1 tydzień" i "1 miesiąc" to 1 dzień, dla "6 miesięcy" i "1 roku" to 1 miesiąc, a dla "5 lat" i "maksymalny" to 1 rok. Wszystkie obliczenia dat są wykonywane w serwisie nbpperiod.service.

Wartości historyczne kursów walut pobierane są z API NBP za pomocą serwisu nbp.rates.service. Dla przyspieszenia tego procesu użyto mechanizmu pamięci podręcznej, który sprawia, że zapytanie wysyła się tylko raz, bo aplikacja przechowuje wynik w pamięci [56]. Został on zaimplementowany w serwisie cache-interceptor.

Rysunek 4.10 Zrzut ekranu wykresu dla euro (tabela A) wykonany 2019-12-29 Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 4.11 Zrzut ekranu wykresu dla sola (tabela B) wykonany 2019-12-29 Źródło: Opracowanie własne.

Kurs historyczny jest pobierany z serwisu nbp-rates.service. Kursy nie są publikowane codziennie. W przypadku walut z tabeli A kursy są publikowane zwykle w dni robocze, w przypadku walut z tabeli B - raz lub dwa razy w tygodniu. Fakt ten został wzięty pod uwagę przy zaznaczaniu linii danych na wykresie.

Linia historyczna. Zaczyna się zawsze w najstarszym dniu okresu. Jeśli nie ma rekordu dla tego dnia, to wyświetla się pierwszy dostępny starszy rekord (co widać w [Rysunek 4.11 Zrzut ekranu wykresu dla sola (tabela B) wykonany 2019-12-29]). Linia kończy się najmłodszym rekordem dostępnym dla tego okresu, może być to rekord z paru dni wcześniej [Rysunek 4.10 Zrzut ekranu wykresu dla euro (tabela A) wykonany 2019-12-29][Rysunek 4.11 Zrzut ekranu wykresu dla sola (tabela B) wykonany 2019-12-29], ale zwykle jest to rekord z dnia bieżącego.

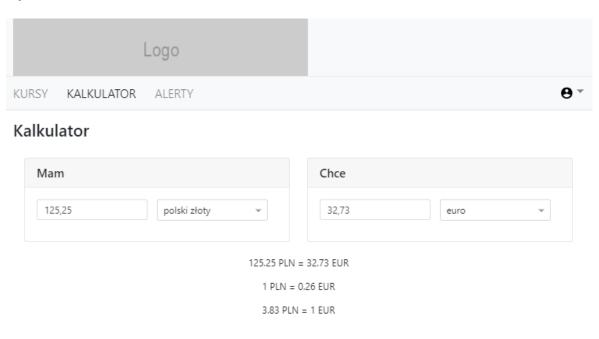
Linia średnia. Zaczyna i kończy się w tych samych punktach co linia historyczna, ale jest liczona tylko z rekordów historycznych. Czyli jeśli tak jak na wykresie [Rysunek 4.11 Zrzut ekranu wykresu dla sola (tabela B) wykonany 2019-12-29] rekord z dnia 2019-12-22 jest podany, ale jest to de facto pierwszy starszy dostępny rekord, to nie bieżę się go pod uwagę przy wyliczaniu średniej.

Linia predykcji. Zaczyna się od końca linii historycznej. Kończy się w najmłodszym dniu okresu. Jeśli linia historyczna kończy się przez dniem bieżącym, to wartość predykcji między tym dniem a dniem bieżącym wynosi tyle samo co ostatnia wartość kursu historycznego. Predykcja według modelu odbywa się tylko od daty bieżącej do najmłodszej daty okresu.

Model predykcji jest wyliczany w serwisie predict.service i jest to regresja liniowa od wartości historycznych kursów. Do jej wyliczenia użyto biblioteki regression-js [28] i metody najmniejszych kwadratów.

Ekran kalkulatora

Ekran kalkulatora [Rysunek 4.12 Zrzut ekranu kalkulatora] składa się z dwóch kart – pierwszej do wpisania waluty, którą się posiada i drugiej, do wpisania waluty, którą się chce. Obie karty mają pole do wpisania kwoty i pole do wyboru waluty (takie same mechanizmy jak na ekranie wykresu), ale dostępna jest także waluta polska. Zmiana każdego z wyżej wymienionego parametru sprawia, że komponent przelicza kwoty na nowo za pomocą serwisu nbp-calculator.service i w razie konieczności uaktualnia przeciwną walutę. Pod kartami wyświetla się końcowy wynik, koszt jednej jednostki waluty mam w walucie chcę i koszt jednej jednostki waluty chcę, w walucie mam. Jeśli serwis NBP jest niedostępny, to wyświetla się odpowiedni komunikat (jak na ekranie wykresu).

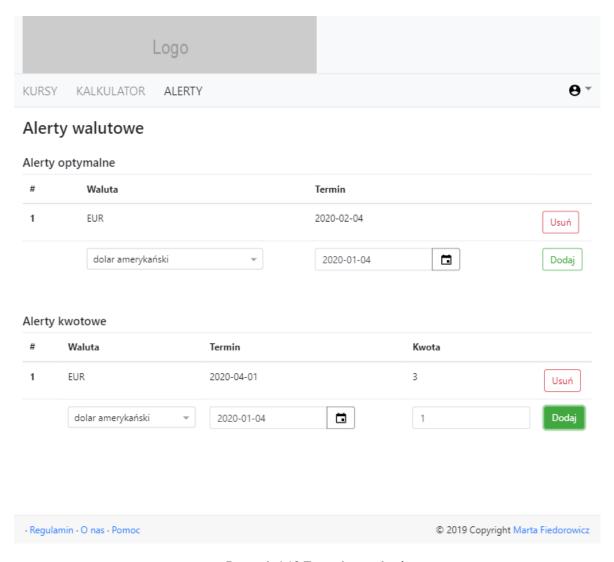
· Regulamin · O nas · Pomoc © 2019 Copyright Marta Fiedorowicz

Rysunek 4.12 Zrzut ekranu kalkulatora

4.4.3. Ekran powiadomień

Ekran powiadomień [Rysunek 4.13 Zrzut ekranu alertów] składa się z dwóch tabel. Pierwsza z nich zawiera alerty optymalne (komponent optimal-alerts), a druga alerty walutowe (komponent amount-alerts). Pokazują one alerty przypisane do konta na który jest się zalogowanym.

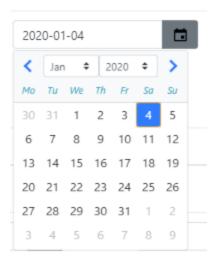
Wyświetlanie powiadomień

Rysunek 4.13 Zrzut ekranu alertów

Po prawej stronie każdego powiadomienia jest przycisk usuń, które to powiadomienie usuwa.

Pod listą powiadomień dla każdego rodzaju jest formularz, który zawiera już wartości sugerowane dla nowego powiadomienia. Wybór rodzaju waluty odbywa się tak samo jak na ekranie wykresu. Termin można wybrać wpisując go według podanego wzoru lub wybierając w kalendarzu [Rysunek 4.14 Zrzut ekranu alertów – kalendarz]. Jeśli podane wartości są nieprawidłowe to pole zostanie podkreślone na czerwono, a przycisk dodaj wygaszony (np. przeterminowana data [Rysunek 4.15 Zrzut ekranu alertów - wpisanie złej daty]).

Rysunek 4.14 Zrzut ekranu alertów – kalendarz

Źródło: Opracowanie własne.

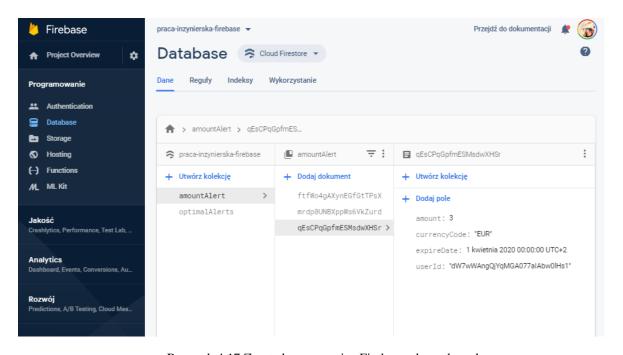
Rysunek 4.15 Zrzut ekranu alertów - wpisanie złej daty

Baza danych powiadomień

Użyto tutaj serwisu sprawdzającego łączność z bazą danych Firestore firebase.service. W razie braku łączności wyświetla się następujący komunikat [Rysunek 4.16 Zrzut ekranu powiadomień – serwis niedostępny]. Serwis firebase-amount-alerts.service i firebase-optimal-alerts.service odpowiadają za pobieranie, dodawanie i usuwanie powiadomień z bazy danych powiadomień. Ich działanie można zweryfikować w panelu administratora w serwisie Firebase [Rysunek 4.17 Zrzut ekranu serwisu Firebase - baza danych].

Serwer Firebase jest w tej chwili niedostępny.

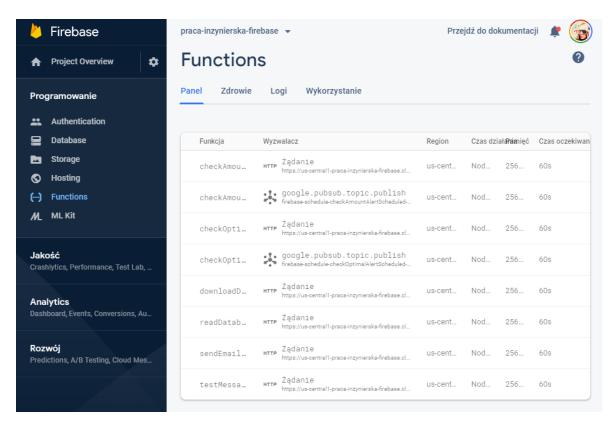
Rysunek 4.16 Zrzut ekranu powiadomień – serwis niedostępny Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 4.17 Zrzut ekranu serwisu Firebase - baza danych

Serwis ewaluacji powiadomień

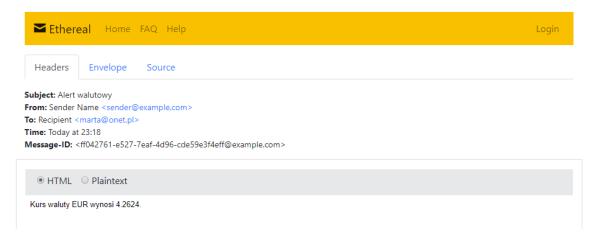
Ewaluacji powiadomień odbywa się na back-endzie jako funkcja sieciowa [Rysunek 4.18 Zrzut ekranu serwisu Firebase – funkcje siecioweListing 4.2 Fragment kodu źródłowego z pliku functions/index.js]. Raz dziennie przetwarzane jest każde powiadomienia po kolei [Listing 4.2 Fragment kodu źródłowego z pliku functions/index.js]. Jeśli powiadomienie jest spełnione to wysyłana jest wiadomość email do odbiorcy (przykładowy email [Rysunek 4.19 Zrzut ekranu powiadomienia email na serwisie Ethereal]), a powiadomienie usunięte z bazy danych.

Rysunek 4.18 Zrzut ekranu serwisu Firebase – funkcje sieciowe

Listing 4.2 Fragment kodu źródłowego z pliku functions/index.js

```
exports.checkOptimalAlertScheduled =
functions.pubsub.schedule('every 1 day').onRun((context) => {
    checkOptimalAlert();
    return null;
});
```


Rysunek 4.19 Zrzut ekranu powiadomienia email na serwisie Ethereal

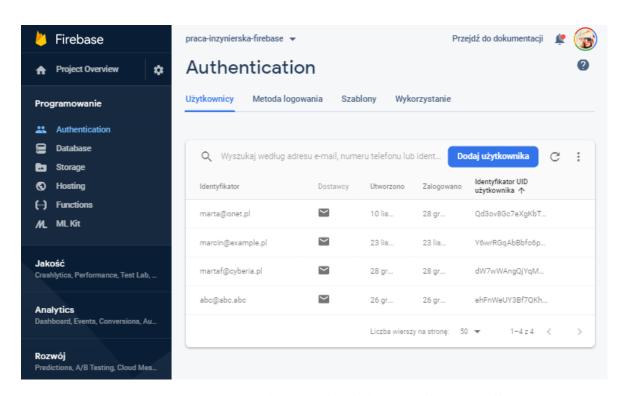
Źródło: Opracowanie własne.

Powiadomienie walutowe jest spełnione, jeśli kurs obecny jest niższy niż kwota w powiadomieniu lub jeśli powiadomienie jest przeterminowane.

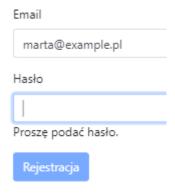
Powiadomienie optymalne jest spełnione, jeśli algorytm optymalności uzna je za takie lub jeśli jest przeterminowane. Na chwilę obecną ten algorytm to prosta metaheurystyka, która polega na tym, że jeśli obecny kurs jest niższy o 10% od kursu w dniu zakładania powiadomienia, to kurs jest optymalny.

4.4.4. Ekran logowania, rejestracji i konta użytkownika

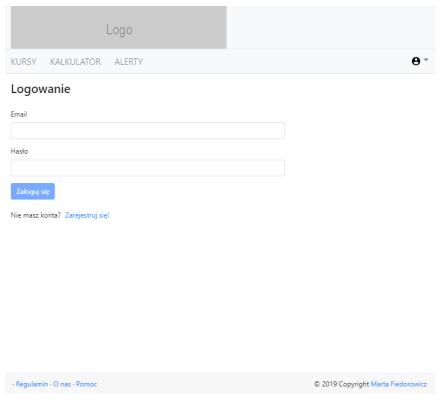
Ekran logowania [Rysunek 4.22 Zrzut ekranu logowania] i rejestracji [Rysunek 4.23 Zrzut ekranu rejestracji] składa się z podobnego prostego formularza do wprowadzenie emaila (który służy jako login) i hasła. Jeśli dane wprowadzone do pól nie przechodzą walidacji to pojawia się odpowiedni komunikat [Rysunek 4.21 Zrzut ekranu rejestracji – komunikat]. Ekrany te używają serwisu autoryzacji [57] (auth.serivce), który w sposób bezpieczny łączy się z serwisem autoryzacji na back-endzie [Rysunek 4.20 Zrzut ekranu serwisu Firebase – serwis autoryzacji]. W przypadku braku łączności, wyświetla się komunikat (analogicznie do [Rysunek 4.16 Zrzut ekranu powiadomień – serwis niedostępny]). Po zalogowaniu aplikacja przekierowuje użytkownika do ekranu konta [Rysunek 4.24 Zrzut ekranu konta użytkownika].

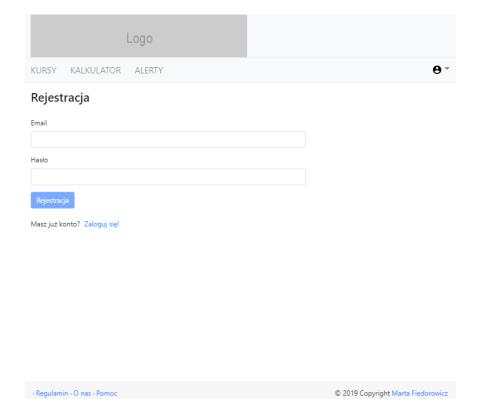
Rysunek 4.20 Zrzut ekranu serwisu Firebase – serwis autoryzacji

Rysunek 4.21 Zrzut ekranu rejestracji – komunikat Źródło: Opracowanie własne.

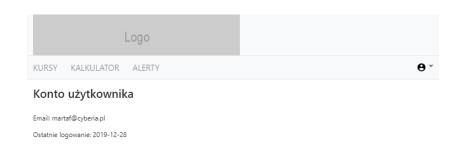

Rysunek 4.22 Zrzut ekranu logowania

Rysunek 4.23 Zrzut ekranu rejestracji

Źródło: Opracowanie własne.

Regulamin • O nas • Pomoc © 2019 Copyright Marta Fiedorowicz

Rysunek 4.24 Zrzut ekranu konta użytkownika

4.5. Wzorce projektowe

Wzorzec projektowy to uniwersalne rozwiązanie często występujących problemów. Ich używanie jest powszechnie uważane za dobrą praktykę [58]. Poniżej znajduje się spis niektórych wzorców użytych w tym projekcie i miejsce ich implementacji.

Singleton

Singleton ogranicza możliwość tworzenia obiektów danej klasy do jednej instancji [58]. Wszystkie serwisy w tej aplikacji są singletonami, poprzez dodanie do nich tego dekoratora [Listing 4.3 Fragment kodu źródłowego z pliku predict.service.ts].

Listing 4.3 Fragment kodu źródłowego z pliku predict.service.ts

```
@Injectable({
  providedIn: 'root',
})
```

Model-Widok-Kontroler

Opis realizacji w rozdziale [3.11].

Wstrzykiwanie zależności

Obiekt nie tworzy sam wykorzystywanego obiektu, tylko dostaje gotową instancję od obiektu nadrzędnego [58]. Angular sam z siebie ma narzędzie do wstrzykiwania zależności i wystarczy zadeklarować obiekt do wstrzyknięcia w konstruktorze. W tej aplikacji komponenty używają tego mechanizmu do wstrzyknięcia serwisów (np. [Listing 4.4 Fragment kodu źródłowego z pliku rates.component.ts]),

Listing 4.4 Fragment kodu źródłowego z pliku rates.component.ts

```
constructor(
   public rateService: NBPRatesService,
   private currenciesService: NBPCurrenciesService,
   private periodService: NBPPeriodService,
   private predictService: PredictService) {
   }
```

Obserwator

Obserwator polega na tym, że obiekt obserwowany powiadamia obiekt obserwujący o zmianie stanu [58]. Angular korzysta z biblioteki RxJS [59] do obsługi asynchroniczności do komunikacji między komponentami i wysyłania zapytań http [60]. Biblioteka ta zawiera w sobie typ *Observable*, który spełnia założenia tego wzorca. W aplikacji wszystkie zapytania do front-endu są przesyłane protokołem http, co oznacza, że wszystkie serwisy wysyłające takie zapytania implementują ten wzorzec (np. [Listing 4.4 Fragment kodu źródłowego z pliku rates.component.ts]).

Listing 4.5 Fragment kodu źródłowego z pliku firebase-optimal-alerts.ts

```
getAllAlerts(): Observable<OptimalAlert[]> {
   const alert$: Observable<OptimalAlert[]> = this.db
   .collection<OptimalAlert>('optimalAlerts')
   .valueChanges();
   return alert$;
}
```

Publikuj - subskrybuj (ang. publish–subscribe pattern)

Wzorzec podobny to obserwatora, ale obiekt obserwowany nie powiadamia bezpośrednio obiektu obserwującego, a korzysta z usług pośrednika [61]. W aplikacji użyto ten wzorzec do planowania ewaluacji powiadomień [Listing 4.2 Fragment kodu źródłowego z pliku functions/index.js].

Adapter

Adapter przekształca dane w sposób, który pozwala innej klasie z nich skorzystać [58]. Wzorzec ten jest używany m.in. w serwisie nbp-currencies.service, który przekształca dane o liście walut z serwisu NBP na dane spełniające interfejs *Currency* [Listing 4.6 Fragment kodu źródłowego z pliku nbp-currencies.service.ts] używany potem w całej aplikacji.

Listing 4.6 Fragment kodu źródłowego z pliku nbp-currencies.service.ts

```
export interface Currency {
  code: string;
  name: string;
  table?: string;
  groupCode?: string;
}
```

5. Testy

5.1. Wstęp

W tym rozdziale opisano przeprowadzone testy. Wybrano testy odpowiednie dla aplikacji webowej [62] [63]. Wykonano testy jednostkowe, integracyjne, end-to-end, zgodności, wydajności, pozycjonowania, bezpieczeństwa i użyteczności.

Testy były przeprowadzane na wdrożeniu o adresie <u>https://praca-inzynierska-firebase.web.app</u>.

5.2. Testy jednostkowe

Angular wykorzystuje framework Jasmine [64] i środowisko uruchomieniowe Karma [65] do testów jednostkowych. Dobrym kandydatem na przeprowadzenie testów logiki biznesowej jest serwis nbp-period.service, na którym możemy sprawdzić czy wyliczanie okresu opisane w sekcji [4.4.2] zostało prawidłowo zaimplementowane. Testy do tego serwisu znajdują się w pliku nbp-period.service.spec.ts i dają wynik pozytywny [Rysunek 5.1 Zrzut ekranu fragmentów wyników testów jednostkowych].

Karma v4.1.0 - connected

Chrome 79.0.3945 (Windows 10.0.0) is idle

Jasmine 3.4.0

13 specs, O failures

NBPPeriodService

- · should be created
- func getEndDate should return today day
- · func getDatesBetween should return array of dates
- · func plusOneDay should add one day to given date
- func getStartDate should return diffrent result for diffrent periods

Rysunek 5.1 Zrzut ekranu fragmentów wyników testów jednostkowych

5.3. Testy integracyjne

Testy integracyjne polegają na próbie wykrycia błędów w interakcjach między modułami i systemami. W tej aplikacji komunikacja między systemem front-end i backend została przetestowana manualnie. Przykładowy scenariusz [66] znajduje się poniżej [Tabela 5.1 Scenariusz testowy ST#01] wraz z jego procedurą testową [Tabela 5.2 Procedura testowa PT#01].

Tabela 5.1 Scenariusz testowy ST#01

Identyfikator	ST01
Nazwa	Dodanie powiadomienia kwotowego
Powiązane procedury testowe	PT01
Warunki wstępne	Użytkownik jest zalogowany. Administrator zna
-	identyfikator użytkownika.
Rezultat	Dodanie powiadomienia do bazy danych

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 5.2 Procedura testowa PT#01

Identyfikator	PT01		
Nazwa	Procedura testowa dla przypadku użycia "Dodanie		
	powiadomienia"		
Zależny scenariusz	ST01		
Kroki	1. Użytkownik przechodzi na ekran powiadomień.		
	2. Użytkownik dla alertów kwotowego klika przycisk dodaj.		
	3. System wyświetla zaktualizowaną listę powiadomień.		
	4. Administrator przechodzi do ekranu bazy danych.		
	5. Administrator wyszukuję tabelę powiadomień kwotowych.		
	6. Administrator sortuje tabelę po identyfikatorze		
	użytkownika.		
Punkty kontrolne	Krok 2. Sprawdzenie czy wszystkie pola obowiązkowe są		
	automatycznie uzupełnione domyślnymi wartościami.		
	Krok3. Sprawdzenie czy lista zawiera alert dodany w kroku 2.		
	Krok5. Sprawdzenie czy tabela zawiera alert dodany w kroku 2.		

5.4. Testy e2e

Celem testów End-to-End jest przeprowadzenie scenariuszy, które będzie przechodził użytkownik końcowy. W trakcie i po zakończeniu implementacji autorka przeprowadziła testy manualne e2e dla wszystkich funkcjonalności. Można jednak zautomatyzować ten proces. Angular wykorzystuje do tego framework Jasmine [64] i środowisko uruchomieniowe Protractor [67]. Testy automatyczne znajdują się w pliku app.e2e-spec.ts i dają wynik pozytywny [Rysunek 5.2 Zrzut ekranu rezultatów testów e2e].

```
Pasmine started

e2e test for praca-inzynierska-angular

v when navigated to URL address, should load corresponding page
v rates page should have dropdown, chart and buttons
v when given right credensials, should be able to log in

Executed 3 of 3 specs SUCCESS in 11 secs.
```

Rysunek 5.2 Zrzut ekranu rezultatów testów e2e

Listing 5.1 Przykładowy test e2e sprawdzający poprawność procesu logowania

```
it('when given right credensials, should be able to log in', async () => {
   browser.get('http://localhost:4200/login');
   let email = element(by.id('email'));
   email.sendKeys('test@test.pl');
   let password = element(by.id('password'));
   password.sendKeys('123456');
   element(by.buttonText('Zaloguj sie')).click();
   await browser.sleep(2000);
   expect(browser.getCurrentUrl()).toEqual('http://localhost:4200/user');
});
```

5.5. Testy zgodności

Kompatybilność z przeglądarkami

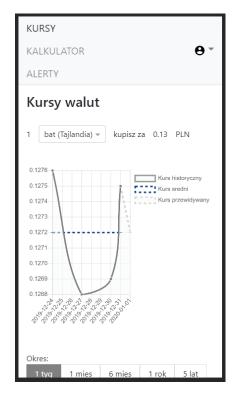
Kompatybilność z przeglądarkami została sprawdzona poprzez serwis oferujący środowisko wirtualne z zainstalowanymi różnymi przeglądarkami LambdaTest [68]. Aplikacja została przetestowana na najnowszych wersjach przeglądarek: Chrome, Firefox, Safari, Opera, Edge. Jedynymi zauważonymi usterkami były: odrobine krzywo wyrównane elementy w jednym miejscu dla Firefoxa i brak ładowania strony, dopóki nie włączyło się obsługi JavaScript'u dla Safari (domyślnie jest wyłączony).

Responsywność

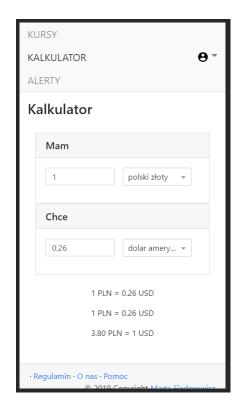
Responsywność została sprawdzona poprzez narzędzia deweloperskie Chrome i symulację telefonu Pixel 2 i poprzez dynamiczne zmienianie wysokości i szerokości ekranu.

Aplikacja na przeglądarce internetowej jest responsywna. Nawigacja w nagłówku zmienia orientację z poziomej na pionową, wykres dopasowuje się w szerz do strony, a przyciski do wyboru okresu się zawijają. Jednak sam wykres jest problemem, bo im ma mniejszą szerokość tym jest mniej czytelny (poniżej 300px jest całkiem nieczytelny).

Aplikacja jest też responsywna dla telefonów komórkowych [Rysunek 5.3 Widok wykresu na telefonie Pixel 2][Rysunek 5.4 Widok kalkulatora na telefonie Pixel 2]. Wynika to z tego, że strona nie dopasowuje się do typu urządzenia końcowego, a do wielkości jego ekranu.

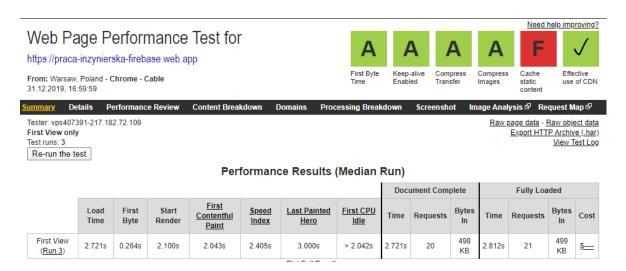
Rysunek 5.3 Widok wykresu na telefonie Pixel 2 Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 5.4 Widok kalkulatora na telefonie Pixel 2 Źródło: Opracowanie własne.

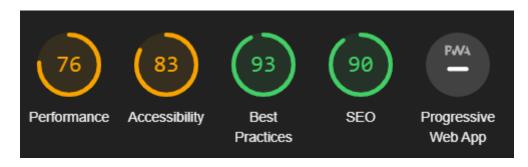
5.6. Testy wydajnościowe

W teście wydajnościowym Lighthouse [69] strona uzyskała ocenę 76/100 [Rysunek 5.6 Ocena Lighthouse], a w teście webpagetest [70] uzyskała ocenę A [Rysunek 5.5 Ocena WebPageTest]. Pierwszy bajt strony ładowany jest po 0,3 sekundy, a ostatni po 2,7 sekundy co daje całkiem przyzwoity wynik.

Rysunek 5.5 Ocena WebPageTest

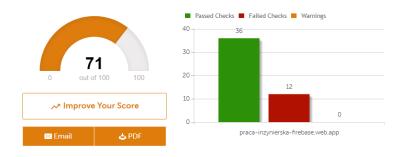
Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 5.6 Ocena Lighthouse

5.7. Test SEO (pozycjonowania)

Strona uzyskała wynik 90/100 w teście Lighthouse [69] i 71/100 w teście SEO Site Checkup [71][Rysunek 5.7 Ocena SEO]. Strona została pochwalona za używanie metadanych takich jak: tytuł, ikona strony i meta opis. Do poprawy został wskazany brak pliku sitemap.xml i robots.txt.

Rysunek 5.7 Ocena SEO

5.8. Testy bezpieczeństwa

Lokalizacja

Test lokalizacji wykazał [Rysunek 5.8 Wynik IP Checker], że domena należy do Google i serwer znajduje się na terenie USA. Patrząc na nazwę strony, która zawiera nazwę "Firebase" można łatwo wywnioskować przez jaką usługę została ona wdrożona.

Checking Domain Name

```
Domain Name: praca-inzynierska-firebase.web.app
```

Top Level Domain: APP (TLD owned by Google, general App development, marketing and support use)

DNS Lookup

IP Address: 151.101.65.195

Geolocation: US (United States), CA, California, 94107 San Francisco - Google Maps

Reverse DNS entry: not found

Domain Check

Domain Name: praca-inzynierska-firebase.web.app

Top Level Domain: APP (TLD owned by Google, general App development, marketing and support use)

Rysunek 5.8 Wynik IP Checker

Źródło: [72].

Dobre praktyki

Strona została oceniona na 93/100 w tej kategorii przez Lighthouse [Rysunek 5.6 Ocena Lighthouse]. Tak wysoka ocena wynika m.in. z używania połączenia szyfrowanego HTTPS i aktualnych bibliotek JavaScript'u.

5.9. Testy użyteczności

Badanie użyteczności zostały przeprowadzone na dwóch grupach: współpracownikach rodzica autorki (grupa słabo posługująca się komputerem; 4 osoby) i dalszych znajomych autorki (grupa bardzo dobrze posługująca się komputerem; 4 osoby). Grupa ta wiedziała, kto jest autorką pracy i pomimo prośby o obiektywną ocenę, mogła nie zachować bezstronności, więc wyniki badań mogą nie być w pełni wiarygodne. Badanie powinno się powtórzyć dla innej grupy (najlepiej średnio technicznej).

Badanie polegało na daniu użytkownikowi laptopa z otwartą aplikacją (lub podaniu linka do wdrożenia u trzech osób) i prośbę o wykonanie następujących kroków:

- wyświetlenie kursu dolara amerykańskiego dla okresu 1 miesiąca,
- wyświetlanie kursu hrywny,
- podaniu ile można kupić euro za 62 zł,
- założeniu powiadomienia walutowego,
- podaniu pochodzenia danych i sposobu wyznaczania kursu przewidywanego,
- podaniu swoich uwag i oceny aplikacji.

Celem badania było sprawdzenie:

- jak użytkownicy radzą sobie z nawigacją,
- czy potrafią zmienić walutę i okres,
- czy podczas zmiany waluty korzystają z wyszukiwarki (dlatego proszono o wybór waluty z dołu droplisty),
- czy używają kalkulatora do obliczeń (dlatego proszono o przeliczenie nierównej wartości, żeby nie mogli tego łatwo zrobić w pamięci),
  - czy rozumieją, że żeby założyć alert muszą się zarejestrować,
  - czy wiedzą, gdzie znaleźć potrzebne informacje,
  - ogólnej opinii o aplikacji.

Użytkownicy ocenili ogólnie aplikację na cztery w skali szkolnej. Uwagi, które zgłosili lub zostały zaobserwowane to:

- użytkownicy słabi technicznie nie zauważyli wyszukiwarki w liście walutowej.
- wszyscy badani mieli problem z znalezieniem informacji o danych. Użytkownicy słabi technicznie nie poradzili sobie z zadaniem ich znalezienia. Użytkownicy dobrzy technicznie powiedzieli, że nie wiedzieli, że mogą uzyskać taką informację na stronie. Znajdywali ją w końcu klikając we wszystkie możliwe odnośniki.
- użytkownik, który sprawdzał na aplikację na własnym sprzęcie miał tak ustawione kolory w ekranie, że jasnoniebieskie tło w nagłówku i stopce było nierozróżnialne od białego tła reszty strony.
- użytkownicy uważali, że aplikacja jest zbyt mało innowacyjna, żeby zrezygnować na jej rzecz z mocno ustanowionej konkurencji.

Zakończenie

Wykonane prace

Wykonano następujące prace:

- analiza istniejących rozwiązań na rynku poprzez omówienie konkurencyjnych stron realizujących: wykres walut, kalkulator walutowy, powiadomienia, przewidywanie kursów (rozdziały [1.2][1.3][1.4][1.5]),
- przegląd technologii służących do tworzenia aplikacji webowych i wybór Angulara do front-endu i Firestore do back-endu (rozdział [1.6]),
  - opisanie zastosowanej metody predykcji kursu regresji liniowej (rozdział [1.8]),
- napisanie wymagań projektowych poprzez sformułowanie: problemu, listy funkcjonalności, profilu użytkownika i środowiska (rozdział [2]),
- opracowanie projektu zawierające m.in. słownik, spis wymagań, diagram klas, diagram przypadków użycia, strukturę bazy danych oraz projekt interfejsu (rozdział [3]),
  - implementacja i dokumentacja aplikacji (załącznik i rozdział [4]),
- przetestowanie aplikacji poprzez testy: jednostkowe, integracyjne, end-to-end, zgodności, wydajności, pozycjonowania, bezpieczeństwa i użyteczności (rozdział [5]).

Realizacja celu pracy

Celem pracy było opracowanie systemu usprawniającego podejmowanie decyzji dotyczących wymiany walut oraz zaprojektowanie i implementacja aplikacji webowej, która będzie realizować ten system.

Cel pracy został spełniony przez ten dokument i załączoną aplikacje. Podejmowanie decyzji zostało usprawnione poprzez wyświetlania historycznych danych i ich predykcję. Użytkownik może na ich bazie sam podjąć decyzję, kiedy wymień walutę lub założyć alert, który wskaże za niego optymalną datę.

Wnioski

Na rynku jest duże zapotrzebowanie na aplikacje takiego typu, jest także dużo konkurencyjnych rozwiązań. Mimo tego udało się wykonać produkt z innowacyjnymi funkcjonalnościami (wykres predykcji, alerty optymalne) i potencjałem na rozwój.

Kierunki rozwoju

Plan rozwoju projektu składa się z:

- badania innych modeli predykcji i porównanie ich skuteczności z istniejącym modelem,
- usprawnienia algorytmu wyboru alertów optymalnych przez zastąpienie istniejącego lepszą metaheurystyką lub nawet sztuczną inteligencją,
- dodania innych opcji przy wyświetlaniu wykresu takich jak możliwość zmiany typu wykresu z liniowego na świecowy,
  - dodaniu opcji wyboru kursu z rynku walutowego forex,
- przeprowadzania analizy statystycznej aplikacji poprzez narzędzia takie jak Google Analytics [73] ,
- zarabiania na aplikacji poprzez wyświetlanie reklam lub zrealizowanie lepszego modelu predykcji dla płacących użytkowników.

Bibliografia

- [1] "International Organization for Standardization," 2020. [Online]. Available: https://www.iso.org/iso-4217-currency-codes.html.
- [2] M. Kisiel, "Jaką kartą płacić za granicą, żeby było taniej?," 2020. [Online]. Available: https://www.bankier.pl/wiadomosc/Jaka-karta-placic-za-granica-poradnik-7695441.html.
- [3] K. Kolany, "Prognoza walutowa: perspektywy złotego nieco się poprawiły," 2020. [Online]. Available: https://www.bankier.pl/wiadomosc/Prognoza-walutowa-perspektywy-zlotego-nieco-sie-poprawily-7767176.html.
- [4] Hackernoon, "Angular vs React vs Vue: Which is the Best Choice for 2019?," 2020. [Online]. Available: https://hackernoon.com/angular-vs-react-vs-vue-which-is-the-best-choice-for-2019-16ce0deb3847.
- [5] Ł. Bodurka, "React, Angular, Vue.js- który framework wybrać w 2019?," 2020. [Online]. Available: https://bulldogjob.pl/news/600-react-angular-vue-js-ktory-framework-wybrac-w-2019.
- [6] CloudFlare, "What is BaaS? | Backend-as-a-Service vs. Serverless," 2020. [Online]. Available: https://www.cloudflare.com/learning/serverless/glossary/backend-as-a-service-baas/.
- [7] "AngularFire," 2020. [Online]. Available: https://github.com/angular/angularfire.
- [8] "Bootstrap," 2020. [Online]. Available: https://getbootstrap.com/.
- [9] "Angular Material Design," 2020. [Online]. Available: https://material.angular.io/.
- [10] M. Ziętal, "Bootstrap or Material Design? What is better for Angular 6?," 2020. [Online]. Available: https://www.futurum.tech/blog/index.php/2018/06/04/bootstrap-or-material-design-what-is-better-for-angular-6/.
- [11] M. Rubaszek i D. Serwa, Analiza kursu walutowego, Wydawnictwo C.H. Beck, 2009.
- [12] R. Hyndman i G. Athanasopoulos, Forecasting: Principles and Practice, OTexts, 2018.
- [13] U. Khan, F. Aadil, M. Ghazanfar, S. Khan, N. Metawa, K. Muhammad, I. Mehmood i Y. Nam, "A Robust Regression Based Stock Exchange Forecasting and Determination of Correlation," *Sustainability*, 2018.
- [14] K. Sharma, H. Hota i R. Handa, "Prediction of foreign exchange rate using regression techniques," *Review of Business and Technology Research*, 2017.
- [15] Policzto, "Regresja liniowa," 2020. [Online]. Available: http://www.policzto.com.pl/index.php/data-science/regresja-liniowa/regresja-liniowa.
- [16] Cyrkiel, "Prosta regresji," 2020. [Online]. Available: https://cyrkiel.info/statystyka/prosta-regresji/.
- [17] JavaTPoint, "Linear Regression in Machine Learning," 2020. [Online]. Available: https://www.javatpoint.com/linear-regression-in-machine-learning.
- [18] A. Bayas, "Currency Risk Management: Predicting the EUR/USD Exchange Rate," *Digital WPI Major Qualifying Projects*, 2018.
- [19] B. Hnatkowska, Wykłady prowadzone w ramach zajęć "Projektowanie oprogramowania", Politechnika Wrocławska, 2019.
- [20] I. Sommerville, Software Engineering, Pearson, 2015.
- [21] R. Martin, Czysty kod. Podręcznik dobrego programisty, Helion, 2010.

- [22] UML, "Unified Modeling Language," 2020. [Online]. Available: https://www.uml.org/.
- [23] Visual Paradigm, "Visual Paradigm," 2020. [Online]. Available: https://www.visual-paradigm.com/.
- [24] RuleSpeak, "RuleSpeak," 2020. [Online]. Available: http://www.rulespeak.com/pl/.
- [25] StatCounter, "Desktop Browser Market Share Worldwide Jan Dec 2018," 2020. [Online]. Available: https://gs.statcounter.com/browser-market-share/desktop/worldwide/2018.
- [26] StatCounter, "Mobile Screen Resolution Stats Poland Jan Dec 2018," 2020. [Online]. Available: https://gs.statcounter.com/screen-resolution-stats/mobile/poland/2018.
- [27] M. Nayrolles, Angular Design Patterns, O'REILLY, 2018.
- [28] T. Alexander, "regression-js," 2020. [Online]. Available: https://github.com/Tom-Alexander/regression-js.
- [29] "Material Design," 2020. [Online]. Available: https://material.io/design/.
- [30] J. Beaird i J. George, The Principles of Beautiful Web Design, SitePoint, 2014.
- [31] S. Pawar, "8 Principles of Good Website Design," 2020. [Online]. Available: https://wpastra.com/good-website-design/.
- [32] AgileModeling, "User Interface Flow Diagrams (UI Storyboards): An Agile Introduction," 2020. [Online]. Available: http://www.agilemodeling.com/artifacts/uiFlowDiagram.htm.
- [33] Git, "Git," 2020. [Online]. Available: https://git-scm.com/.
- [34] GitKraken, "GitKraken," 2020. [Online]. Available: https://www.gitkraken.com/.
- [35] GitHub, "GitHub," 2020. [Online]. Available: https://github.com/.
- [36] Angular, "Angular," 2020. [Online]. Available: https://angular.io/.
- [37] OpenJS Foundation, "Node.js," 2020. [Online]. Available: https://nodejs.org/en/.
- [38] npm, "npm," 2020. [Online]. Available: https://docs.npmjs.com/about-npm/.
- [39] Microsoft, "TypeScript," 2020. [Online]. Available: https://www.typescriptlang.org/.
- [40] Google, "Firebase," 2020. [Online]. Available: https://firebase.google.com/.
- [41] Google, "Firebase Authentication," 2020. [Online]. Available: https://firebase.google.com/docs/auth.
- [42] Google, "Cloud Firestore," 2020. [Online]. Available: https://firebase.google.com/docs/firestore.
- [43] Google, "Cloud Functions for Firebase," 2020. [Online]. Available: https://firebase.google.com/docs/functions.
- [44] Mozilla Corporation, "JavaScript," 2020. [Online]. Available: https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/JavaScript.
- [45] Microsoft, "Visual Studio Code," 2020. [Online]. Available: https://code.visualstudio.com/.
- [46] Microsoft, "TSLint," 2020. [Online]. Available: https://marketplace.visualstudio.com/items?itemName=ms-vscode.vscode-typescript-tslint-plugin.
- [47] Angular, "Angular Language Service," 2020. [Online]. Available: https://angular.io/guide/language-service.

- [48] Google, "Google Chrome," 2020. [Online]. Available: https://www.google.com/intl/pl_pl/chrome/.
- [49] N. Murray, F. Coury, A. Lerner i C. Taborda, ng-book: The Complete Guide to Angular, CreateSpace Independent Publishing Platform, 2018.
- [50] Angular, "Workspace and project file structure," 2020. [Online]. Available: https://angular.io/guide/file-structure.
- [51] C. Coyier, "Sticky Footer, Five Ways," 2020. [Online]. Available: https://css-tricks.com/couple-takes-sticky-footer/.
- [52] ng-select, "ng-select," 2020. [Online]. Available: https://github.com/ng-select/ng-select
- [53] R. Sedgewick i K. Wayne, Algorytmy, Helion, 2012.
- [54] Chart.js, "Chart.js," 2020. [Online]. Available: https://www.chartjs.org/.
- [55] Valor Software, "ng2-charts," 2020. [Online]. Available: https://valor-software.com/ng2-charts/.
- [56] N. Rempel, "How to use HttpClient and HttpInterceptor to Cache Requests in Angular 5," 2020. [Online]. Available: https://nrempel.com/how-to-use-httpclient-and-httpinterceptor-to-cache-requests-in-angular-5/.
- [57] FreakyJolly, "Angular 7/6 Firebase Login with Email & Google / Gmail Account with Reset Password," 2020. [Online]. Available: https://www.freakyjolly.com/angular-7-6-firebase-login-with-email-google-gmail-account-with-reset-password/.
- [58] E. Gamma, R. Helm, J. V. R. Johnson i G. Booch, Design Patterns: Elements of Reusable Object-Oriented Software, Addison-Wesley Professional, 1994.
- [59] RxJS, "Reactive Extensions Library for JavaScript," 2020. [Online]. Available: https://rxjs-dev.firebaseapp.com/.
- [60] Angular, "HttpClient," 2020. [Online]. Available: https://angular.io/guide/http.
- [61] Google, "What Is Pub/Sub?," 2020. [Online]. Available: https://cloud.google.com/pubsub/docs/overview.
- [62] S. Turkiewicz, "Jak testować serwisy i aplikacje internetowe?," 2020. [Online]. Available: https://www.intellect.pl/blog/jak-testowac-serwisy-i-aplikacje-internetowe/.
- [63] testPro, "Testowanie aplikacji webowych dobre praktyki," 2020. [Online]. Available: http://testpro.pl/poradnik-poczatkujacego-testera-testowanie-aplikacji-webowych/.
- [64] Jasmine, "Jasmine," 2020. [Online]. Available: https://jasmine.github.io/.
- [65] F. Ziegelmayer, "Karma," 2020. [Online]. Available: https://karmarunner.github.io/latest/index.html.
- [66] testerzy.pl, "Czym jest scenariusz testowy?," 2020. [Online]. Available: http://testerzy.pl/baza-wiedzy/czym-jest-scenariusz-testowy.
- [67] Protractor, "Protractor," 2020. [Online]. Available: http://www.protractortest.org/#/.
- [68] LambdaTest, "Cross Browser Testing Cloud," 2020. [Online]. Available: https://www.lambdatest.com/.
- [69] Google, "Lighthouse," 2020. [Online]. Available: https://developers.google.com/web/tools/lighthouse.
- [70] WebPageTest, "Test a website's performance," 2020. [Online]. Available: https://www.webpagetest.org/.

- [71] SEO Site Checkup, "Search Engine Optimization Made Easy," 2020. [Online]. Available: https://seositecheckup.com/.
- [72] Geotek Datentechnik, "IP Checker," 2020. [Online]. Available: https://ipinfo.info/html/ip_checker.php.
- [73] Google, "Google Analytics," 2020. [Online]. Available: https://analytics.google.com/analytics/.
- [74] Encyklopedia powszechna PWN, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 2013.
- [75] GeeksforGeeks, "Frontend vs Backend," 2020. [Online]. Available: https://www.geeksforgeeks.org/frontend-vs-backend/.
- [76] P. Smyrdek, "Czym jest framework i po co go używać," 2020. [Online]. Available: https://poznajprogramowanie.pl/czym-jest-framework-i-po-co-go-uzywac/.

Spis rysunków

Rysunek 1.1 Graficzne przedstawienie regresji liniowej	10
Rysunek 3.1 Diagram modelu domenowego	16
Rysunek 3.2 Piktogram wybranych wymagań funkcjonalnych	20
Rysunek 3.3 Piktogram wybranych wymagań niefunkcjonalnych	20
Rysunek 3.4 Diagram przypadków użycia	21
Rysunek 3.5 Diagram modelu informacyjnego	28
Rysunek 3.6 Diagram modelu logicznego	
Rysunek 3.7 Diagram związków encji	
Rysunek 3.8 Diagram architektury fizycznej	30
Rysunek 3.9 Projekt ekranu wykresu	
Rysunek 3.10 Projekt ekranu kalkulatora	32
Rysunek 3.11 Projekt ekran powiadomień	
Rysunek 3.12 Projekt ekranu rejestracji	
Rysunek 3.13 Projekt ekranu logowania	
Rysunek 3.14 Projekt ekranu konta użytkownika	
Rysunek 3.15 Projekt ekranu regulaminu	
Rysunek 3.16 Projekt ekranu twórcy	
Rysunek 3.17 Projekt ekranu pomocy	
Rysunek 3.18 Diagram przepływu sterowania	
Rysunek 4.1 Widok struktury aplikacji w Visual Studio Code	
Rysunek 4.2 Diagram ekranu głównego	
Rysunek 4.3 Zrzut ekranu głównego dla użytkownika niezalogowanego	
Rysunek 4.4 Zrzut ekranu głównego dla użytkownika zalogowanego	
Rysunek 4.5 Zrzut ekranu wykresu	
Rysunek 4.6 Zrzut ekranu wykresu – grupowanie listy walut	
Rysunek 4.7 Zrzut ekranu wykresu - wyszukiwanie listy walut	
Rysunek 4.8 Zrzut ekranu wykresu - serwis jest niedostępny	
Rysunek 4.9 Zrzut ekranu wykresu - uniesienie myszki nad wykres	
Rysunek 4.10 Zrzut ekranu wykresu dla euro (tabela A) wykonany 2019-12-29	
Rysunek 4.11 Zrzut ekranu wykresu dla sola (tabela B) wykonany 2019-12-29	
Rysunek 4.12 Zrzut ekranu kalkulatora	
Rysunek 4.13 Zrzut ekranu alertów	
Rysunek 4.14 Zrzut ekranu alertów – kalendarz	
Rysunek 4.15 Zrzut ekranu alertów - wpisanie złej daty	
Rysunek 4.16 Zrzut ekranu powiadomień – serwis niedostępny	
Rysunek 4.17 Zrzut ekranu serwisu Firebase - baza danych	
Rysunek 4.18 Zrzut ekranu serwisu Firebase – funkcje sieciowe	
Rysunek 4.19 Zrzut ekranu powiadomienia email na serwisie Ethereal	
Rysunek 4.20 Zrzut ekranu serwisu Firebase – serwis autoryzacji	
Rysunek 4.21 Zrzut ekranu rejestracji – komunikat	
Rysunek 4.22 Zrzut ekranu logowania	
Rysunek 4.23 Zrzut ekranu rejestracji	
Rysunek 4.24 Zrzut ekranu konta użytkownika	
Rysunek 5.1 Zrzut ekranu fragmentów wyników testów jednostkowych	
Rysunek 5.2 Zrzut ekranu rezultatów testów e2e	
Rysunek 5.3 Widok wykresu na telefonie Pixel 2	
Rysunek 5.4 Widok kalkulatora na telefonie Pixel 2	
Rysunek 5.5 Ocena WebPageTest	66

Rysunek 5.6 Ocena Lighthouse	66
Rysunek 5.7 Ocena SEO	67
Rysunek 5.8 Wynik IP Checker	68
Spis tabel	
Tabela 1.1 Przedstawienie portalu www.kursy-walut-wykresy.mybank.pl/	3
Tabela 1.2 Przedstawienie portalu www.money.pl	4
Tabela 1.3 Przedstawienie portalu www.money.pl	
Tabela 1.4 Przedstawienie portalu www.cinkciarz.pl	
Tabela 1.5 Przedstawienie portalu www.alertwalutowy.pl	
Tabela 1.6 Przedstawienie portalu www.rkantor.com	
Tabela 1.7 Przedstawienie portalu www.usdforecast.com	
Tabela 1.8 Przedstawienie portali www.kursfunta.info.pl, www.kursdolara	
www.sprawdzeuro.pl	
Tabela 1.9 Przedstawienie portalu www.longforecast.com	
Tabela 1.10 Przedstawienie portalu www.tradingeconomics.com	
Tabela 1.11 Przedstawienie portalu www.oxfordeconomics.com	
Tabela 1.12 Przedstawienie portalu www.walletinvestor.com	
Tabela 1.13 Porównanie frameworków React, Angular, Vue między sobą	
Tabela 2.1 Omówienie problemu	
Tabela 3.1 PU#01 Rejestracja	
Tabela 3.2 PU#02 Logowanie	
Tabela 3.3 PU#03 Wyświetlenie wykresu waluty	
Tabela 3.5 PU#05 Wyświetlenie powiadomień	
Tabela 3.6 PU#06 Dodanie powiadomienia	
Tabela 3.7 PU#07 Usuniecie powiadomienia	
Tabela 3.8 PU#08 Przeglądanie konta dla użytkownika zalogowanego	
Tabela 3.9 PU#08 Przeglądanie konta dla administratora	
Tabela 3.10 PU#09 Wysyłanie powiadomienia	
Tabela 3.11 PU#10 Usuniecie konta.	
Tabela 4.1 Spis folderów i niektórych plików wraz z ich opisami	
Tabela 5.1 Scenariusz testowy ST#01	
Tabela 5.2 Procedura testowa PT#01	
Spis listingów	
Listing 4.1 Fragment kodu źródłowego z pliku app-routing.module.ts	44
Listing 4.2 Fragment kodu źródłowego z pliku functions/index.js	
Listing 4.3 Fragment kodu źródłowego z pliku predict.service.ts	
Listing 4.4 Fragment kodu źródłowego z pliku rates.component.ts	
Listing 4.5 Fragment kodu źródłowego z pliku firebase-optimal-alerts.ts	
Listing 4.6 Fragment kodu źródłowego z pliku nbp-currencies.service.ts	
Listing 5.1 Przykładowy test e2e sprawdzający poprawność procesu logowania	

Załącznik

Do pracy została załączona płytka CD z kodem źródłowym aplikacji.